

Justitieutskottets betänkande 2024/25:JuU18

Biometri i brottsbekämpningen

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i bl.a. rättegångsbalken och lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område. Utskottet föreslår också vissa lagtekniska anpassningar. Förslagen innebär i huvudsak att brottsbekämpande myndigheter ges utökade möjligheter att använda biometri i brottsbekämpningen i syfte att fler brott ska kunna klaras upp och att fler gärningsmän ska lagföras. Lagändringarna handlar bl.a. om följande:

- Biometriska underlag ska få tas upp, registreras och användas vid utredning av brott i större utsträckning.
- Polisens nuvarande register över dna-profiler, fingeravtryck och signalement ska ersättas av nya biometrirester.
- Vid förundersökning om viss allvarlig brottslighet ska biometriska jämförelser av ansiktsbilder och fingeravtryck av misstänkta gärningsmän få göras mot Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier.
- Dna-baserad släktforskning ska under vissa förutsättningar tillåtas vid mord och grova våldtäktsbrott.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns fem reservationer (S, SD, V, MP) och två särskilda yttranden (V, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:37 Biometri i brottsbekämpningen.

Sex yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet5

Utskottets överväganden6

 Biometri i brottsbekämpningen6

Reservationer28

 1. Förslag till ändringar i utlänningsdatalagen och polisens
 brottsdatalag, punkt 1 (V, MP)28

 2. Uptagning av biometriska underlag från barn som har fyllt 15 år,
 punkt 3 (V)29

 3. Brott som kan föranleda jämförelse i Migrationsverkets register,
 punkt 4 (SD)30

 4. Förutsättningar för att använda dna-baserad släktforskning, punkt 5
 (SD)30

 5. Användning av biometrireger för realtidskameraövervakning
 med ansiktsigenkänning, punkt 6 (S).....31

Särskilda yttranden33

 1. Förslag till ändringar i utlänningsdatalagen och polisens
 brottsdatalag, punkt 1 (V)33

 2. Förslag till ändringar i utlänningsdatalagen och polisens
 brottsdatalag, punkt 1 (MP)33

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag35

 Propositionen35

 Följdmotionerna36

Bilaga 2

Regeringens lagförslag37

Bilaga 3

Utskottets lagförslag74

Bilaga 4

Reservanternas lagförslag76

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Förslag till ändringar i utlänningsdatalagen och polisens brottsdatalag

Riksdagen antar

a) regeringens förslag till

1. lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27) med den ändringen att 15 § ska ha den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,

2. lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,

b) utskottets förslag i bilaga 3 till lag om ändring i lagen (2022:243) om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:37 punkterna 5 och 7 samt avslår motionerna

2024/25:3242 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) yrkande 1 och

2024/25:3256 av Rasmus Ling m.fl. (MP).

Reservation 1 (V, MP)

2. Lagförslaget i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i rättegångsbalken,

2. lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare,

3. lag om ändring i häkteslagen (2010:611),

4. lag om ändring i lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas,

5. lag om ändring i lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete,

6. lag om ändring i lagen (2022:738) om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,

7. lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32),

8. lag om ändring i vägtrafikdatalagen (2019:369),

9. lag om ändring i lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter,

10. lag om ändring i lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlännningar,

11. lag om ändring i lagen (2022:733) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om Ecris-TCN,

12. lag om ändring i lagen (2022:734) om ändring i lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll,

13. lag om ändring i lagen (2022:736) om ändring i fängelselagen (2010:610),

14. lag om ändring i tullbefogenhetslagen (2024:710).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:37 punkterna 1–4, 6 och 8–16.

3. Upptagning av biometriska underlag från barn som har fyllt 15 år

Riksdagen avslår motion

2024/25:3242 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 2 (V)

4. Brott som kan föranleda jämförelse i Migrationsverkets register

Riksdagen avslår motion

2024/25:3253 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 3 (SD)

5. Förutsättningar för att använda dna-baserad släktforskning

Riksdagen avslår motion

2024/25:3253 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 4 (SD)

6. Användning av biometriskregister för realtidskameraövervakning med ansiktsigenkänning

Riksdagen avslår motion

2024/25:3246 av Teresa Carvalho m.fl. (S).

Reservation 5 (S)

Stockholm den 30 januari 2025

På justitieutskottets vägnar

Richard Jomshof

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Richard Jomshof (SD), Mikael Damsgaard (M), Adam Martinen (SD), Anna Wallentheim (S), Katja Nyberg (SD), Mattias Vepsä (S), Fredrik Kärrholm (M), Gudrun Nordborg (V), Torsten Elofsson (KD), Ulrika Liljeberg (C), Pontus Andersson Garpvall (SD), Rasmus Ling (MP), Martin Melin (L), Sanna Backeskog (S), Ludvig Ceimertz (M) och Lars Isacson (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2024/25:37 Biometri i brottsbekämpningen. I propositionen föreslår regeringen att de brottsbekämpande myndigheterna ska ges utökade möjligheter att använda biometri i brottsbekämpningen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Fyra motioner med sammanlagt sex yrkanden har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Reservanternas lagförslag finns i bilaga 4.

I propositionen föreslås en ändring i 15 § utlänningsdatalagen (2016:27). Under beredningen av ärendet har det uppmärksammats att den föreslagna ändringen i 15 § utlänningsdatalagen bör göras mot den nuvarande lydelsen, i stället för mot den lydelse som föreslås i propositionen (SFS 2022:243) och som ännu inte har trätt i kraft. Det har även uppmärksammats att en ändring bör göras i den aktuella bestämmelsen i den lydelse som ännu inte har trätt i kraft. Även dessa frågor behandlas i betänkandet. Utskottets lagförslag finns i bilaga 3.

Det kan nämnas att riksdagen tidigare har riktat ett tillkännagivande till regeringen om effektivare användning av biometrisk information (bet. 2021/22:JuU44, rskr. 2021/22:252).

Utskottets överväganden

Biometri i brottsbekämpningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i utlänningsdatalagen och polisens brottsdatalag, dock med vissa lagtekniska anpassningar. Därmed avslår riksdagen motionsyrkanden om delvis avslag på propositionen i dessa delar. Riksdagen antar också regeringens lagförslag i övrigt. Förslagen innebär i huvudsak utökade möjligheter att använda biometri i brottsbekämpningen.

Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden om bl.a. upptagning av biometriska underlag från barn som har fyllt 15 år, förutsättningar för att använda dna-baserad släktforskning och användning av biometrirester för realtidskameraövervakning med ansiktsgenkänning.

Jämför reservation 1 (V, MP), 2 (V), 3 (SD), 4 (SD) och 5 (S) samt särskilt yttrande 1 (V) och 2 (MP).

Propositionen

Biometriska underlag

Med biometriska underlag avses i propositionen biologiskt material som salivprov och andra prov från kroppen som tas vid en kroppsbesiktning i syfte att genomföra en dna-analys samt underlag av annat slag som kan analyseras med hjälp av biometri, t.ex. fingeravtryck, fotografier, videoupptagningar, handstilsprov och röstprov. Uttrycket används dock även för att beskriva sådana underlag som i det enskilda fallet inte ska användas för biometrisk analys, t.ex. fotografier som tas för att dokumentera skador på en misstänkt.

Utökade möjligheter att använda biometri i brottsbekämpningen

De brottsbekämpande myndigheterna är allt oftare beroende av teknisk bevisning för att gärningsmannen ska kunna identifieras och lagföras, och spår som kan bli föremål för biometrisk analys är ofta särskilt viktiga. Att spår av detta slag kan ha betydelse i en förundersökning för att binda en redan misstänkt gärningsman till brottet är givet. Men det är långt ifrån alltid det finns någon misstänkt gärningsman. I dessa fall är det enligt regeringen nödvändigt att kunna jämföra spår från brottsutredningen med registrerade dna-profiler, fingeravtryck och andra biometriska uppgifter för att öka möjligheterna att klara upp brottet. De tekniska möjligheterna att identifiera personer med hjälp av biometri har utvecklats snabbt på senare tid. Biometri

och biometriska uppgifter är ett kraftfullt och effektivt verktyg i brottsbekämpningen med stor potential.

Det regelverk som styr insamling och registrering av biometriska underlag och uppgifter har tillkommit stegvis under förhållandevis lång tid. Regelverket har inte, varken i enskilda delar eller som helhet, genomgått någon större översyn. I takt med att brottsligheten har blivit grövre och de tekniska möjligheterna att identifiera personer med hjälp av biometri förbättrats har det lett till att regelverket blivit omodernt, svåröverskådligt och svårtillämpat. Enligt regeringen är regelverket inte anpassat till dagens förhållanden, vilket begränsar de möjligheter som finns att effektivt utreda brott med hjälp av biometri.

Den synnerligen allvarliga och omfattande brottslighet som nu pågår i samhället är systemhotande. För att vända den allvarliga brottsutvecklingen och upprätthålla förtroendet för rättsväsendet krävs det kraftfulla åtgärder som bidrar till att fler brott klaras upp och att den som har begått ett brott lagförs. Enligt regeringen är det nödvändigt att polisen och andra brottsbekämpande myndigheter ges större möjligheter än i dag att samla in och använda biometriska underlag och uppgifter för att identifiera den som begått ett brott. Dagens regelverk behöver därför vässas. Samtidigt är det av stor betydelse att varje nytt verktyg som de brottsbekämpande myndigheterna ges är förenligt med grundläggande fri- och rättigheter. Behovet av en effektiv brottsbekämpning måste därför nogt vägas mot den enskildes rätt till skydd mot intrång i sin personliga integritet.

Utökad upptagning av biometriska underlag under förundersökning

Fler brott behöver klaras upp

Tillgången till biometriska uppgifter kan vara av mycket stor betydelse för att brott ska kunna klaras upp. Regeringen anser att det är nödvändigt att använda biometri inom brottsbekämpningen för att möta den brottsutveckling som finns i dagens samhälle. För att modern teknik ska kunna användas på ett effektivt sätt i brottsutredningar krävs dels att det finns goda förutsättningar att ta upp biometriska underlag från personer som misstänks för brott, dels att dessa uppgifter kan sparas i register och användas för jämförande sökningar. Ju fler personer och uppgifter som finns registrerade, desto större är sannolikheten att med sådan teknik identifiera en misstänkt gärningsman. Samtidigt måste skyddet för grundläggande fri- och rättigheter, inklusive skyddet för den personliga integriteten, värnas.

En uttömmande och enhetlig reglering i lag

Gällande rätt

Bestämmelser om kroppsbesiktning finns i 28 kap. rättegångsbalken. Med kroppsbesiktning avses en undersökning av människokroppens yttre och inre och att prov tas från människokroppen och undersöks (12 § tredje stycket). Provtagningar som utgör kroppsbesiktning är bl.a. prov av blod, urin, saliv, hår, sekret, hud och avföring. Även utandningsprov omfattas. Av definitionen

anses följa att även den efterföljande undersökningen av proverna utgör en kroppsbesiktning.

Ett prov som tas från kroppen i syfte att göra en dna-analys utgör alltså en form av kroppsbesiktning. Ett dna-prov får tas av den som är skäligen misstänkt för ett brott på vilket fängelse kan följa för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredningen om brottet eller om s.k. utvidgat förverkande, eller för utredning om den misstänktes ålder, om åldern har betydelse för om påföljd får dömas ut eller betydelse för påföljdsfrågan i övrigt. Ett dna-prov får också tas om syftet är att registrera den misstänktes dna-profil i de register över dna-profiler som polisen för med stöd av lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område (polisens brottsdatalog), s.k. registertopsning (12 och 12 a §§).

Även någon annan än den som är skäligen misstänkt får kroppsbesiktigas. En sådan kroppsbesiktning får göras genom att salivprov tas. För att ett sådant prov ska få tas krävs att syftet är att genom en dna-analys av provet underlätta identifiering vid utredning av ett brott på vilket fängelse kan följa, och det finns synnerlig anledning att anta att det är av betydelse för utredningen av brottet (12 b §). Med någon annan än den som är skäligen misstänkt avses t.ex. målsägande och vittnen men också personer som kan misstänkas för brott men där misstankegraden inte når upp till skäligen misstänkt.

För upptagning av fingeravtryck, fotografi, video samt avtryck av hand, fot och öra gäller bestämmelserna i 14 § och i den kompletterande förordningen (1992:824) om fingeravtryck m.m. (fingeravtrycksförordningen). Sådana åtgärder utgör inte kroppsbesiktning. Däremot kan det i ett enskilt fall vara nödvändigt att även besluta om kroppsbesiktning för att t.ex. fotografera delar av den misstänktes kropp. Av 14 § följer att fingeravtryck och fotografi får tas och att ”dylika åtgärder” får vidtas. I fingeravtrycksförordningen anges att även video får tas upp och att avtryck av hand, fot och öra får tas. Uppräkningen i fingeravtrycksförordningen är uttömmande, vilket innebär att det inte är tillåtet att ta upp andra biometriska underlag med tvång enligt gällande rätt.

Av den som är anhållen eller häktad misstänkt för brott får fingeravtryck och fotografi tas. En sådan person får också videofilmas och avtryck av hand, fot och öra får tas. Samma underlag får också tas av någon annan än den som är anhållen eller häktad om det behövs för att utreda brott på vilket fängelse kan följa (28 kap. 14 § rättegångsbalken samt 2 och 4 §§ fingeravtrycksförordningen). Med någon annan än den som är anhållen eller häktad avses brottsmisstänkta som inte är frihetsberövade men också andra personer som målsägande och vittnen.

För barn och unga som inte är misstänkta för brott gäller samma regler som för vuxna om inte annat är särskilt föreskrivet. För barn som misstänks för att ha begått brott före 15 års ålder gäller bestämmelserna om kroppsbesiktning och upptagning av fingeravtryck och fotografi i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. Det finns ingen särreglering när det gäller upptagning av biometriska underlag från barn och unga som

misstänks för att ha begått brott efter att de har fyllt 15 år. Rättegångsbalkens regler är alltså då fullt ut tillämpliga.

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att förutsättningarna för upptagning av biometriska underlag under en förundersökning ska utformas enhetligt och att det ska uttömmande framgå av lag vilka biometriska underlag som får tas upp. Det innebär bl.a. att den nuvarande ordningen, där upptagning av vissa underlag regleras i förordning, ersätts med en reglering i rättegångsbalken. Utgångspunkten är att de underlag som får tas upp i dag även ska få tas upp i fortsättningen. Genom att, så långt det är möjligt, utforma bestämmelserna på ett likartat sätt kan tillämpningen förenklas och bli mer enhetlig. Bestämmelser om kroppsbesiktning genom att dna-prov tas ska brytas ut från övriga bestämmelser om kroppsbesiktning. Syftet med detta är enligt regeringen att samla de bestämmelser som reglerar förutsättningarna för att ta dna-prov från den som är skäligen misstänkt för brott, oavsett om provet tas för den aktuella utredningen eller för att registrera dna-profilen i polisens register. Det ska även förtydligas att biometriska underlag endast får tas upp om åtgärden är proportionerlig.

Upptagning av biometriska underlag från skäligen misstänkta

Fler typer av biometriska underlag ska få tas

Regeringen föreslår att röstprov och handstilsprov ska få tas som en tvångsåtgärd av den som är skäligen misstänkt för brott. Någon sådan möjlighet finns inte i dag. Behovet av att kunna ta särskilda röstprov är stort och har ökat i takt med att krypterade kommunikationstjänster används för att skicka röstmeddelanden när brott begås. Polismyndigheten har till den utredning som ligger till grund för propositionen (Biometriutredningen, SOU 2023:32) uppgett att betydelsen av handstilsundersökningar har ökat. Det gäller i synnerhet vid utredning om grova brott som mord och narkotikabrott. I utredningar om sådana brott finns inte sällan material som gärningsmannen egenhändigt har skrivit som behöver kunna jämföras med en misstänkt persons handstil.

Regeringen föreslår även att handavtryck ska omfattas av begreppet fingeravtryck. I dag regleras handavtryck särskilt i förhållande till fingeravtryck. Detta framstår enligt regeringen inte som ändamålsenligt, eftersom sådana avtryck regelmässigt tas upp i ett sammanhang, vilket ökar förutsättningarna för identifiering.

Syftet med upptagningen

Regeringen föreslår att fingeravtryck, fotografi, video, röstprov och handstilsprov, i likhet med dna-prov, ska få tas av den som är skäligen misstänkt för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredning om brottet eller för att registrera uppgifterna i ett biometrireger. Sådana underlag får alltså tas upp för registrering även om de inte behövs för

utredningen om det aktuella brottet. En kroppsbesiktning genom att dna-prov tas ska också få göras för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredning om s.k. utvidgat förverkande och för utredning om den misstänktes ålder.

När det gäller biometriska underlag i form av avtryck av fot och öra föreslås att de få tas för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredning om brottet. Enligt regeringen saknas det dock behov av att få ta avtryck av fot och öra i registreringssyfte.

Om ett underlag från den misstänkte redan finns i ett biometriskt register ska en ny upptagning få göras endast om det är av betydelse för utredningen eller om det finns särskilda skäl.

Misstanken ska avse ett brott med fängelse i straffskalan

Regeringen föreslår att biometriska underlag ska få tas av den som är skäligen misstänkt om misstanken avser ett brott med fängelse i straffskalan. För att en kroppsbesiktning ska få genomföras på och biometriska underlag i övrigt ska få tas av den som är skäligen misstänkt för brott krävs enligt nuvarande reglering att misstanken avser ett brott på vilket fängelse kan följa (28 kap. 12 och 14 §§ rättegångsbalken).

Om det nuvarande kravet att fängelse kan följa på brottet ersätts med ett krav på att fängelse ska ingå i straffskalan för brottet skulle bestämmelserna bli lättare att tillämpa och regelverket mer förutsebart för den enskilde. Risken för att upptagning genomförs eller uteblir på felaktiga grunder skulle också minska. En lagteknisk lösning där förutsättningarna för att ta upp biometriska underlag på ett tydligare sätt kopplas till brottets straffskala kan innebära att de grundläggande förutsättningarna för upptagning bedöms vara uppfyllda i fler fall än i dag, dvs. även när påföljden i det enskilda fallet kan förväntas bli böter. I varje enskilt fall där en tvångsåtgärd kommer i fråga ska dock proportionalitetsprincipen beaktas.

Att biometriska underlag kan tas upp vid brott där påföljden förväntas bli böter är enligt regeringens mening motiverat trots det integritetsintrång som upptagning av biometriska underlag kan innebära för den enskilde. Det gäller också i de fall då upptagningen görs i registreringssyfte. Som utredningens kartläggning över återfall i brott visar kommer nämligen en ökad upptagning och registrering, genom att uppgifterna om den brottsmisstänkte får jämföras med registrerade biometriska uppgifter, att leda till att fler brott klaras upp och att fler gärningsmän lagförs. En ökad registrering kan också ha en brottspreventiv effekt. Regeringen anser därför att förslaget inte går utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till syftet.

När det gäller vissa remissinstansers farhåga att förslaget kan leda till en systematisk och godtycklig insamling är det enligt regeringen viktigt att poängtera att de allmänna principer som gäller vid tvångsmedelsanvändning alltid måste beaktas. En helhetsbedömning av om åtgärden är nödvändig och proportionerlig måste alltså göras i varje enskilt fall.

Som utredningen redogör för ska det förhållandet att biometriska underlag får tas upp om fängelse ingår i straffskalan inte uppfattas som att brottets allvar saknar betydelse vid den intresseavvägning som i varje enskilt fall måste göras när sådan upptagning övervägs. Ju allvarligare brott misstanken avser, desto starkare är skälen för att vidta åtgärden. Att kravet på ett tydligt sätt kopplas till brottets straffskala innebär att biometriska underlag kan tas upp i registreringssyfte även vid lindriga brott. Det kan t.ex. vara aktuellt vid återfall i ringa narkotikabrott eller andra brott med fängelse i straffskalan som typiskt sett leder till böter. Det kan också vara aktuellt om den som misstänks för ett sådant brott har koppling till organiserad brottslighet eller kriminella nätverk eller om det annars finns konkreta omständigheter kring brottet eller den misstänktes person som motiverar att biometriska underlag tas upp. En generell och systematisk insamling av biometriska underlag vid bötesbrott är däremot inte tillåten. Att en helhetsbedömning måste göras kommer även till uttryck genom dataskyddsregleringens krav på att genetiska och biometriska uppgifter får behandlas endast om det är absolut nödvändigt.

I de fall upptagningen rör ett barn ska det dessutom alltid prövas om åtgärden är förenlig med de rättigheter som tillförsäkras ett barn enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Se vidare om detta under rubriken Upptagning från barn som har fyllt 15 år.

När det gäller misstankegraden innebär skäligen misstanke att det ska finnas konkreta omständigheter av en viss styrka som talar för att personen i fråga har begått den gärning som misstanken avser.

Upptagning från barn som har fyllt 15 år

Det finns som framgått ingen särreglering när det gäller upptagning av biometriska underlag från barn och unga som misstänks för att ha begått brott efter att de har fyllt 15 år. Det innebär alltså att rättegångsbalkens regler är fullt ut tillämpliga. Genom de ändringar som regeringen nu föreslår kommer de formella förutsättningarna för att ta upp biometriska underlag att vara uppfyllda om misstanken avser ett brott med fängelse i straffskalan. Förslagen innebär även att röst- och handstilsprov kommer att få tas.

Regeringen anser, till skillnad från Sveriges advokatsamfund, att ändringarna är motiverade även när det gäller straffmyndiga barn och unga som misstänks för brott. Upptagning av biometriska underlag från barn som inte dömts för brott kan i och för sig vara särskilt känsligt sett till deras speciella situation och vikten av deras utveckling och delaktighet i samhället. Detta bör beaktas vid bedömningen av det integritetsintrång som det kan innebära för barnet att bli föremål för upptagning och i vissa fall även registrering i polisens register. Samtidigt blir det alltmer vanligt att barn och unga dras in i kriminalitet och det är fråga om allt grövre brottslighet. Detta förhållande motiverar enligt regeringens bedömning att fler typer av biometriska underlag bör få tas upp och att upptagning i större utsträckning bör få göras i syfte att registrera uppgifterna i polisens register, även från barn. Den utökning av

möjligheten att ta upp biometri från barn som ändringarna innebär är enligt regeringen inte mer långtgående än vad som är nödvändigt.

Förslaget innebär att det blir möjligt att ta upp biometriska underlag från barn och unga även vid mindre allvarlig brottslighet om det finns konkreta omständigheter kring brottet eller den misstänktes person som motiverar det. Så kan exempelvis vara fallet om det finns konkreta omständigheter som talar för att den misstänkte har kopplingar till kriminella nätverk eller grov organiserad brottslighet. Som regeringen redogör för ovan ska en proportionalitetsbedömning göras i varje enskilt fall. Vid denna bedömning ska den misstänktes ålder beaktas. När en tvångsåtgärd rör ett barn ska dessutom en prövning göras av om åtgärden är förenlig med de rättigheter som tillförsäkras ett barn enligt barnkonventionen. Det betyder bl.a. att de hänsyn som enligt konventionen ska tas till barnets bästa, barnets känsla av värdighet och värde och barnets rätt till att få sitt privatliv till fullo respekterat måste beaktas vid avvägningen mot det behov som finns av åtgärden. Dessa hänsyn väger tyngre ju yngre barnet är. Andra, mindre ingripande åtgärder ska alltid väljas i första hand. Åtgärden ska vidare genomföras på ett anpassat sätt som innebär ett så litet obehag som möjligt för barnet.

Obligatorisk upptagning av biometriska underlag vid frihetsberövanden

Regeringen föreslår att det ska vara obligatoriskt att ta dna-prov, fingeravtryck och ansiktsfotografi av den som är anhållen eller häktad misstänkt för brott. Syftet med en obligatorisk upptagning av biometriska underlag är att underlagen ska registreras i polisens register för att kunna jämföras med andra registrerade uppgifter. En sådan upptagning av biometriska underlag i samband med anhållande och häktning är alltså av stor betydelse för att kunna utreda om den misstänkte kan kopplas till andra brottsutredningar. En obligatorisk upptagning bidrar enligt regeringen till att öka polisens och andra brottsbekämpande myndigheters förutsättningar att utreda andra brott.

Om den anhållnes eller häktades uppgifter redan finns i polisens register ska underlagen som huvudregel inte tas upp på nytt. Förnyad upptagning kan dock behövas göras om åtgärden har betydelse för utredningen av det aktuella brottet eller om det finns särskilda skäl för det.

Upptagning av biometriska underlag från andra än skäligen misstänkta

Regeringen föreslår att dna-prov, fingeravtryck, fotografi, video, avtryck av fot och öra samt röst- och handstilsprov ska få tas av någon annan än den som är skäligen misstänkt för brott om det finns synnerlig anledning att anta att det är av betydelse för utredning om ett brott för vilket fängelse ingår i straffskalan. Med annan än den som är skäligen misstänkt avses målsäganden, vittnen och andra personer som kan vara intressanta i en brottsutredning. Besked om vem som har avsatt ett spår är nödvändigt för att polisen och andra brottsbekämpande myndigheter ska kunna bedriva ett effektivt utredningsarbete.

Beslut om upptagning av biometriska underlag

Regeringen föreslår att ett beslut om upptagning av fingeravtryck, fotografi, video, avtryck av fot och öra samt röst- och handstilsprov, i likhet med vad som gäller för dna-prov, ska kunna fattas av undersökningsledaren, åklagaren eller rätten. Det ska gälla oavsett om upptagningen görs för att utreda brottet eller i registreringssyfte. Om det är fara i dröjsmål ska ett sådant beslut även kunna fattas av en polis. Ett beslut om upptagning av biometriska underlag i registreringssyfte ska därutöver kunna fattas av Polismyndigheten.

Genom att utforma bestämmelserna om vem som får fatta beslut om upptagning på ett enhetligt sätt kan det i högre grad säkerställas att samtliga biometriska underlag från en och samma person kan tas vid ett och samma tillfälle. Detta ökar möjligheterna till framtida identifiering och minskar riskerna för att en person ska förekomma under olika identiteter i de olika registren.

Utökad upptagning av biometriska underlag vid straffverkställighet

Regeringen föreslår att upptagningen av biometriska underlag vid straffverkställighet ska utökas. Vid verkställighet av fängelsestraff ska utöver fingeravtryck även dna-prov och ansiktsfotografi tas av en intagen om hans eller hennes dna-profil eller ansiktsfotografi inte redan finns i biometrireger som förs enligt polisens brottsdatalog. Upptagningen ska ske oavsett fängelsestraffets längd. Biometriska underlag ska dock inte få tas upp vid bl.a. verkställighet av beslut om förvandling av böter enligt bötesverkställighetslagen (1979:189) om förvandlingsstraffet endast avser brott där fängelse inte ingår i straffskalan.

Nya biometrireger

Behovet av nya biometrireger

I 5 kap. polisens brottsdatalog finns bestämmelser om vissa register som Polismyndigheten för inom brottsdatalogens (2018:1177) tillämpningsområde, däribland polisens register över dna-profiler, fingeravtryck och signalement. I dagsläget finns det tre register över dna-profiler: ett dna-register som innehåller dna-profiler från dömda, ett utredningsregister som innehåller dna-profiler från misstänkta och ett spårregister som innehåller dna-profiler från oidentifierade personer. Det innebär att uppgifter om dömda och misstänkta inte behandlas i samma register. Regleringen om polisens fingeravtrycks- och signalementsregister utgår inte från denna åtskillnad. I dessa register får uppgifter om misstänkta, dömda och spår från oidentifierade personer behandlas. Uppgifter om misstänkta och dömda får dock inte heller sammanblandas i dessa register (jfr 2 kap. 9 § brottsdatalogen).

Regleringen av polisens dna-, fingeravtrycks- och signalementsregister är spretig och inte utformad på ett sätt som säkerställer en effektiv och enhetlig

behandling av biometriska uppgifter. Exempelvis kan nämnas att förutsättningarna för att föra in uppgifter i registren och längsta tid för behandling skiljer sig åt mellan de olika registren. Orsaken till skillnaderna tycks vara att registren tillkommit vid olika tidpunkter och att någon samlad översyn av regleringen inte har gjorts. Enligt regeringen framstår dessa skillnader inte som motiverade.

Biometrireger över misstänkta, dömda och spår

Enligt regeringen bör nuvarande bestämmelser i polisens brottsdatalog om polisens dna-, fingeravtrycks- och signalementsregister ersättas med en ny reglering i lagen som ger polisen rätt att i register samla identifieringsuppgifter om en och samma person, oavsett vilka slags uppgifter det rör sig om. På så sätt skapas förutsättningar för en enhetlig tillämpning och användning av registren. Dessutom förbättras möjligheterna till korrekt identifiering och att polisen uppmärksammar de fall där en person förekommer under olika identiteter. Regeringen föreslår därför att polisen ska få behandla uppgifter i gemensamma biometrireger och att registren inte ska utgå från vilka slags uppgifter det rör sig om. Uppgifter om dömda och misstänkta bör även framöver hållas åtskilda. Det behövs även ett särskilt register över spår som inte kan härledas till en identifierbar person. Polismyndigheten ska därför få behandla uppgifter i tre olika biometrireger: ett över dömda, ett över misstänkta och ett över spår.

Regeringen föreslår att uppgifterna i biometriregistren ska få behandlas i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott, fullgöra förpliktelser som följer av internationella åtaganden, underlätta identifiering av avlidna personer, och kontrollera fingeravtryck som Migrationsverket har tagit enligt 9 kap. 8 § utlänningslagen.

Propositionen innehåller även förslag om bl.a. vilka uppgifter biometriregistren ska få innehålla och längsta tid för behandling och om att vissa myndigheter ska få medges direktåtkomst till uppgifter i biometriregistren.

Biometriska jämförelser i Migrationsverkets register

Behovet av effektivare verktyg

Regeringen föreslår att det ska vara tillåtet att använda automatiserad ansikts- och fingeravtrycksjämförelse i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier vid förundersökning om vissa allvarliga brott.

Att tillåta biometriska jämförelser med fingeravtryck och ansiktsbilder i myndighetsregister som primärt förs för andra än brottsbekämpande ändamål skulle vara mycket värdefullt för möjligheten att klara upp fler brott. En sådan reglering skulle väsentligt utöka det jämförelsematerial som polisen kan använda när det finns spår i en brottsutredning i form av fingeravtryck eller ansiktsbilder från en okänd person som misstänks för brott. Det skulle på det sättet bli möjligt att i vissa fall identifiera och lagföra även personer som inte förekommer i polisens biometrireger. Migrationsverkets register över

fingeravtryck innehåller ett mycket stort antal fingeravtryck. Biometriska jämförelser i Migrationsverkets register skulle alltså på ett väsentligt sätt öka polisens och andra brottsbekämpande myndigheters förutsättningar att identifiera den som har begått ett brott i de fall det finns anledning att anta att den misstänkte förekommer i verkets register. Enligt regeringen talar detta starkt för att biometriska jämförelser med uppgifter i Migrationsverkets register bör få göras. Samtidigt måste varje nytt verktyg som de brottsbekämpande myndigheterna ges vara förenligt med grundläggande fri- och rättigheter för att kunna tillåtas. Förslaget måste därför utformas efter noggranna avvägningar utifrån behovet av en effektiv brottsbekämpning och proportionalitet. Förslaget måste också vara förenligt med dataskyddslagstiftningen.

Biometriska jämförelser kan tillåtas enligt dataskyddsregelverket vid utredning om allvarliga brott

När uppgifter som samlats in inom ramen för Migrationsverkets verksamhet behandlas för brottsbekämpande ändamål innebär det att biometriska uppgifter endast får behandlas om det är särskilt föreskrivet och absolut nödvändigt för ändamålet med behandlingen (2 kap. 12 § brottsdatalagen och 6 kap. 4 § polisens brottsdatalag, jfr artikel 10 i dataskyddsdirektivet). För att uppfylla kraven på absolut nödvändighet och proportionalitet bör enligt regeringen metoden regleras i lag och biometriska jämförelser endast komma i fråga vid utredning om så pass allvarliga brott att behovet av mer effektiva verktyg i brottsbekämpningen väger tyngre än det integritetsintrång som de biometriska jämförelserna innebär för de registrerade.

Biometriska jämförelser i Migrationsverkets register är förenliga med grundläggande fri- och rättigheter

För regeringen står det klart att intresset av att kunna använda fingeravtryck och ansiktsbilder i Migrationsverkets register för biometriska jämförelser vid allvarlig brottslighet väger så tungt att det är motiverat att föreslå att metoden införs även med beaktande av det intrång i den personliga integriteten som jämförande sökningar innebär för de registrerade. Regeringen beaktar i detta sammanhang att det är vanligt förekommande i EU-rätten att biometriska uppgifter som behandlas inom ramen för utlänningsrätten och som i första hand har samlats in för andra ändamål än brottsbekämpning också får användas för att utföra automatiska jämförelser av personuppgifter vid utredning om allvarlig brottslighet.

Under förutsättning att metoden endast ska få användas vid viss allvarlig brottslighet och med särskild restriktivitet anser regeringen att den är förenlig med skyddet för grundläggande fri- och rättigheter, så som detta kommer till uttryck i bl.a. regeringsformen, Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (EU:s rättighetsstadga) och dataskyddsregleringens krav på att biometriska uppgifter endast får behandlas om det är absolut nödvändigt.

Användning av biometriska jämförelser i registren förutsätter att en åklagare bedömt att en jämförelse får göras i ett enskilt fall. När metoden används ska dessutom det skydd för personuppgifter i övrigt som brottsdatalogen och polisens brottsdatalog ställer upp följas i alla delar. Det innebär bl.a. att personuppgifterna måste behandlas på ett sådant sätt att risken för diskriminering och felaktig identifiering minimeras. Den som misstänks för brott skyddas dessutom av de regler som gäller vid förundersökning och ytterst genom det högt ställda beviskrav som gäller vid en domstolsprövning i brottmål. Det innebär sammantaget att biometriska jämförelser i Migrationsverkets register enligt regeringen inte gör avkall på de rättssäkerhetskrav som gäller vid behandling av personuppgifter eller vid prövning av om en misstänkt person gjort sig skyldig till ett brott. När det gäller de närmare förutsättningar som ska gälla för jämförelse, se nedan under rubrikerna Brott som kan föranleda jämförelse och Ytterligare förutsättningar för jämförelse.

Det internationella straffrättsliga samarbetet

Regeringen anser inte att det finns skäl att hysa farhågor om att biometriska jämförelser kommer att utföras vid bagatellartad brottslighet inom ramen för en europeisk utredningsorder.

Brott som kan föranleda jämförelse

Biometriska jämförelser med uppgifter i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier bör enligt regeringen endast tillåtas med stor restriktivitet. Tillämpningsområdet måste begränsas till att endast avse allvarliga brott och även i övrigt förenas med tydliga krav som måste vara uppfyllda i det enskilda fallet för att en jämförelse ska få göras.

När det gäller vilka brott som ska omfattas av regleringen anför regeringen att det är naturligt att ta utgångspunkt i vilket minimistraff som är föreskrivet för brottet, eftersom lagstiftaren genom straffskalan har markerat synen på brottets allvar. Vid bedömningen av vilket straffminimum som bör gälla ska det beaktas att det är särskilt angeläget att polisen och andra brottsutredande myndigheter får effektiva verktyg att utreda brott som är kopplade till gängrelaterad brottslighet, som t.ex. mord, dråp och andra allvarliga våldsbrott, grova vapenbrott och grova narkotikabrott. Det är också angeläget att polisen får bättre förutsättningar att utreda annan allvarlig brottslighet, t.ex. allvarliga sexualbrott som våldtäkt. För att inkludera denna brottslighet föreslår regeringen att det ska vara tillåtet att göra en biometrisk jämförelse med uppgifter i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier om det är föreskrivet fängelse i lägst två år för brottet.

Regeringen föreslår även att en jämförelse ska få göras vid vissa samhällsfarliga brott som omfattas av en särskild brottskatalog. Det är fråga om brott som ligger inom Säkerhetspolisens ansvarsområde och som anses särskilt samhällsfarliga på så sätt att de direkt eller indirekt hotar vitala samhällsintressen.

En jämförelse ska också få göras vid en förundersökning om försök, förberedelse eller stämpling till ett brott som har ett minimistraff om fängelse

i lägst två år eller till ett sådant samhällsfarligt brott som omfattas av förslaget till brottskatalog.

Regeringen anser även att det behövs en s.k. straffvärdeventil för att fånga annan brottslighet där det, sett till brottets allvar i det enskilda fallet, är motiverat att tillåta jämförelser av detta slag. Genom en straffvärdeventil möjliggörs att biometriska jämförelser i Migrationsverkets register kan göras vid misstanke om ett allvarligt brott där straffvärdet för det enskilda brottet är högt, även om straffskalan börjar på en lägre nivå än två år och det inte är fråga om ett sådant samhällsfarligt brott som omfattas av den särskilda brottskatalog som föreslås. Regeringen anser att det är rimligt att gränsen dras vid en gärning som har ett straffvärde som kan antas överstiga fängelse i två år. Straffvärdehöjande eller straffvärdelindrande omständigheter ska beaktas i den mån de är kända. Det bör dock inte vara tillåtet att göra en jämförelse baserat på flerfaldig brottslighet som tillsammans når upp till ett straffvärde om minst två år.

Regeringen föreslår vidare att en jämförelse ska få göras vid en förundersökning om ett brott som kan ligga till grund för en sökning i EU:s gemensamma databas för identitetsuppgifter (CIR).

Ytterligare förutsättningar för jämförelse

Regeringen föreslår att en automatiserad ansikts- eller fingeravtrycksjämförelse ska få göras endast om det finns särskild anledning att anta att det är gärningsmannen som förekommer på spårbilden. Jämförelsen ska även vara av synnerlig vikt för utredningen. På så sätt tydliggörs att regleringen, av integritetsskäl, förutsätter en restriktiv tillämpning. Det innebär att behovet av åtgärden måste vara kvalificerat på något sätt för att en jämförelse ska få göras. Systematiska eller rutinmässiga jämförelser med ansiktsbilder och fingeravtryck i Migrationsverkets register får alltså inte förekomma. Det måste finnas ett påtagligt behov av åtgärden i det enskilda fallet. Kravet på att åtgärden ska vara av synnerlig vikt för utredningen innebär också att det ska finnas rimlig anledning att, utifrån vad som är känt om den misstänkta gärningsmannen, anta att han eller hon förekommer i Migrationsverkets register. Därutöver krävs det att åtgärden bedöms vara proportionerlig i det enskilda fallet. En jämförelse bör endast komma i fråga om andra mindre ingripande åtgärder har uttömts. Det krav på restriktivitet som krävs i detta avseende kan anses innefattas i kravet på synnerlig vikt.

Regeringen föreslår vidare att en jämförelse endast ska få göras med fingeravtryck och ansiktsbilder i registren av den som har fyllt 15 år.

Beslut och förfarande

Regeringen föreslår att beslut om biometriska jämförelser med uppgifter i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier ska fattas av åklagare och att jämförelserna ska utföras av Nationellt forensiskt centrum (NFC).

Enligt regeringen är det av stor vikt att personuppgifterna behandlas på ett sådant sätt att risken för diskriminering och felaktig identifiering minimeras.

Mot den bakgrunden behöver resultatet av en automatiserad jämförelse alltid följas upp av NFC genom manuella forensiska analyser innan mer ingripande utredningsåtgärder vidtas mot en enskild. Regeringen anför att detta dock kan regleras på lägre författningsnivå än lag.

Användning av dna-baserade släktforskningsdatabaser

Dna-baserad släktforskning

Dna-baserad släktforskning, eller genetisk genealogi, är en metod inom släktforskning som använder dna-analyser för att konstatera släktskap. Metoden innebär att en person lämnar ett prov för dna-analys till ett privat företag som analyserar provet och lägger upp resultatet i en egen databas där det jämförs med resultat från företagets andra kunder. Av de större dna-baserade släktforskningsdatabaser som finns på marknaden är det endast ett fåtal som enligt sina användarvillkor tillåter att uppgifterna i databasen används för brottsutredande syften. Varje användare måste dessutom uttryckligen ta ställning till om dennes uppgifter ska få användas i brottsutredande syfte.

Dna-baserad släktforskning har visat sig vara ett kraftfullt verktyg för att kunna identifiera personer som har gjort sig skyldiga till brott när dna-spår av tillräcklig mängd och kvalitet har säkrats och andra utredningsmetoder inte har räckt till. Med början 2019 genomförde Polismyndigheten ett pilotprojekt för att utreda om och hur myndigheten skulle kunna använda sig av dna-baserade släktforskningsdatabaser vid utredning om mycket grova brott i syfte att identifiera okända gärningsmän som inte kunnat identifieras på annat sätt. Projektet gjorde det möjligt för polisen att identifiera den gärningsman som 2004 begick ett dubbelmord i Linköping. Polismyndigheten har konstaterat att släktforskningsmetoden, med rätt förutsättningar, utgör ett exceptionellt verktyg för att lösa mycket grova brott som inte har kunnat klaras upp med andra utredningsåtgärder och tillgängliga forensiska verktyg.

Efter att pilotprojektet hade avslutats begärde Polismyndigheten ett s.k. förhandssamråd med Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) enligt brottsdatalagen för att säkerställa att släktforskningsmetoden är lagenlig och kan användas som en polisiär metod. IMY bedömde i samrådsyttrande i maj 2021 att den behandling av personuppgifter som metoden innebar skulle leda till att personuppgifter i flera avseenden skulle behandlas i strid med lag. Myndigheten avrådde därför Polismyndigheten från fortsatt användning av släktforskningsmetoden. Polismyndigheten har sedan dess inte använt sig av den.

Det ska införas regler som tillåter dna-baserad släktforskning i vissa brottsutredningar

Dataskyddsregelverkets bestämmelser om tredjelandsoverföringar hindrar inte att släktforskningsmetoden införs

Den dna-baserade släktforskningsmetod som Polismyndigheten har utvecklat innefattar att polisen för över dna-data till en kommersiell dna-baserad

släktforskningsdatabas. I dagsläget är de databaser som tillåter utredande genetisk genealogi baserade i USA och det var också släktforskningsdatabaser baserade där som Polismyndigheten använde sig av i sitt pilotprojekt. En förutsättning för att släktforskningsmetoden ska kunna användas är alltså i dagsläget att det finns ett legalt utrymme att överföra personuppgifter till en privat aktör i tredjeland.

Enligt regeringen utgör dataskyddsregelverkets bestämmelser om tredjelandsöverföringar inte något hinder mot att införa bestämmelser som medger att utredande genetisk genealogi används. Det kommer att vara den överförande myndigheten, i detta fall Polismyndigheten, som i varje enskilt fall tar ställning till om förutsättningarna för överföring direkt till den som tillhandahåller släktforskningsdatabasen är uppfyllda. Med den utformning av regleringen som föreslås bedömer regeringen för sin del att kravet i 8 kap. 8 § 1 brottsdatalagen på att överföringen ska vara absolut nödvändig normalt bör anses uppfyllt om det har fattats ett beslut om att släktforskningsmetoden ska användas i utredningen, eftersom det i ett sådant fall har gjorts en bedömning om att det inte finns andra åtgärder av mindre ingripande slag som kan användas för att brottet ska kunna utredas. Detsamma gäller kravet på att personuppgifterna inte får överföras om den registrerades intresse av skydd mot kränkning av rättigheter och friheter väger tyngre än det allmännas intresse av att överföringen sker (8 kap. 8 § andra stycket brottsdatalagen). Metoden ska endast få användas vid utredning om särskilt allvarliga brott där lagstiftaren funnit att det allmänna intresset av en effektiv brottsbekämpning väger tyngre än det integritetsintrång som åtgärden innebär för den enskilde.

En möjlighet att använda dna-baserad släktforskning bör införas

Erfarenheter från bl.a. USA och pilotprojektet vid Polismyndigheten visar att utredande genetisk genealogi kan vara ett nödvändigt verktyg för att lösa allvarliga brott som annars inte hade gått att klara upp, dvs. när andra utredningsåtgärder inte räcker till. Det talar enligt regeringen mycket starkt för att metoden borde få användas när det finns dna-spår i utredningen och det inte finns andra utredningsåtgärder som kan vidtas och som kan föra utredningen framåt som påverkar fri- och rättigheter på ett mindre ingripande sätt.

Det står samtidigt klart att släktforskningsmetoden är integritetskänslig eftersom den förutsätter behandling av känsliga personuppgifter. Metoden innefattar att integritetskänsliga dna-data om den som har avsatt dna-spåret förs in i och jämförs med andra personers dna-data i en kommersiell släktforskningsdatabas. För närvarande måste dessutom dna-data överföras till tredjeland för att metoden ska kunna användas. Vidare förutsätter metoden behandling av uppgifter om dna om personer som saknar annan koppling till brottsutredningen än att de kan antas vara släkt med den som har avsatt dna-spåret. Detta kräver enligt regeringen i sig stor försiktighet. Samtidigt måste det beaktas att de dna-data som finns tillgängliga för jämförelse i släktforskningsdatabaserna endast härrör från personer som har lämnat sitt samtycke till att deras uppgifter används för brottsutredande ändamål. För att

kartlägga släktband och gemensamma förfäder förutsätter metoden i senare led även behandling av uppgifter om personer som inte har lämnat sitt samtycke till att uppgifter om dem behandlas. Potentiellt kan alltså väldigt många personer beröras av den kartläggning över släktskap som följer på släktforskningsmetoden som inte hade varit möjlig utan användning av en dna-baserad släktforskningsdatabas.

Utrymmet för att tillåta att dna-baserade släktforskningsdatabaser används i brottsutredningar är mot denna bakgrund begränsat. Eftersom metoden kan vara ett mycket effektivt verktyg för att lösa allvarliga brott anser regeringen att det utrymme som finns bör användas och att en möjlighet att använda dna-baserad släktforskning i vissa brottsutredningar bör införas i svensk rätt. Det är nödvändigt att regleringen av metoden utformas på ett proportionerligt sätt som är förenligt med grundläggande fri- och rättigheter. Det kan därför enligt regeringen inte komma i fråga att tillåta metoden vid annat än mycket allvarlig brottslighet. För att säkerställa den restriktivitet som behöver kringgärda metoden bör det ställas upp tydliga krav i lag som måste vara uppfyllda i det enskilda fallet för att metoden ska få användas. Vidare måste behandlingen av personuppgifter kringgärdas av tillräckliga skyddsåtgärder.

Förutsättningar för att använda dna-baserad släktforskning

Brott som kan aktualisera en jämförelse

En förutsättning för att använda dna-baserad släktforskning i en brottsutredning är att den släktforskningsdatabas som används tillåter utredande genetisk genealogi för det brott som utredningen gäller. En användning av dna-baserade släktforskningsdatabaser i brottsutredande syfte förutsätter vidare att genetiska och i regel även biometriska uppgifter behandlas. Det står klart att behandlingen kan beröra många personer. Det rör sig alltså om en mycket integritetskänslig och resurskrävande polisiär metod, som endast kan komma i fråga i undantagsfall och när andra utredningsåtgärder har uttömts. I första hand kommer metoden att kunna användas vid s.k. kalla fall. Detta innebär sammantaget att tillämpningsområdet bör begränsas till ett fåtal mycket allvarliga brottstyper där metoden kan antas göra störst nytta.

Uppsåttligt dödligt våld genom mord är det allvarligaste våldsbrottet, vilket bl.a. kommer till uttryck i brottets straffskala och i att brottet inte preskriberas. Det finns ett mycket stort samhälleligt intresse av att mord klaras upp och att gärningsmannen lagförs. Regeringen anser att släktforskningsmetoden ska få användas vid förundersökning om mord. Det kommer därmed även vara möjligt att använda metoden för att klara upp ett mord som begåtts genom t.ex. folkmord eller terroristbrott.

Metoden bör även få användas vid de allra grövsta sexualbrotten, dvs. grov våldtäkt och grov våldtäkt mot barn. Det är motiverat eftersom det är fråga om mycket allvarliga brott där metoden kan vara särskilt effektiv, eftersom dna-spår inte sällan förekommer vid just brottslighet av detta slag. Däremot anser

regeringen inte, till skillnad från vad Brottsoffermyndigheten och Lunds tingsrätt anför, att det är motiverat att tillåta metoden även vid sexualbrott av normalgraden eller andra grova brott.

Regeringen föreslår alltså att metoden ska kunna användas vid en förundersökning om mord, grov våldtäkt eller grov våldtäkt mot barn. En sådan avgränsning svarar väl mot den avgränsning som Polismyndigheten utgick från i pilotstudien.

Ytterligare förutsättningar för automatiserade jämförelser

För att släktforskningsmetoden ska få användas ska det även finnas särskild anledning att anta att spåret kommer från gärningsmannen. Därutöver ska det också ställas upp ett krav på att användningen av metoden ska vara av synnerlig vikt för utredningen av det aktuella brottet. Det innebär att behovet av åtgärden måste vara kvalificerat på något sätt för att metoden ska få användas. På detta sätt tydliggörs att släktforskningsmetoden endast får användas med restriktivitet och att polisen inte regelmässigt får använda metoden vid utredning om mord och grova våldtäktsbrott.

För att ytterligare tydliggöra den restriktivitet som släktforskningsmetoden bör omgärdas av och för att säkerställa att den endast används när det är absolut nödvändigt bör det särskilt framgå av lag att metoden endast får användas om det är uppenbart att syftet med åtgärden inte kan uppnås med mindre ingripande åtgärder.

Särskilda villkor m.m.

Regeringen föreslår att ett beslut om att använda släktforskningsmetoden ska fattas av åklagare. För att en dna-baserad släktforskningsdatabas ska få användas krävs också att Polismyndigheten bl.a. säkerställer att den som tillhandahåller släktforskningsdatabasen inte behandlar uppgifterna för andra ändamål och att uppgifterna raderas när myndigheten begär det.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025. Vidare föreslår regeringen att det införs särskilda övergångsbestämmelser i polisens brottsdatalog som innebär att en uppgift som vid ikraftträdandet är registrerad i utrednings-, dna-, spår-, fingeravtrycks- eller signalementsregistret med stöd av äldre föreskrifter i polisens brottsdatalog ska få föras över till och behandlas i de nya biometriregistren. Vid den fortsatta behandlingen av överförda uppgifter ska de nya föreskrifterna i polisens brottsdatalog gälla.

Det föreslås även att äldre föreskrifter i lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll och fängelselagen (2010:610) ska fortsätta gälla för verkställighet som pågår när lagändringarna träder i kraft.

Konsekvenser av förslagen

Biometriska jämförelser i Migrationsverkets register

Att jämföra ansiktsbilder och fingeravtryck av misstänkta gärningsmän med sådana uppgifter i Migrationsverkets register utgör ett ingrepp i den personliga integriteten för de registrerade som berörs. Förslaget kommer att leda till en utökad behandling av personuppgifter. Utöver att de formella förutsättningarna för jämförelse är uppfyllda krävs också att det i utredningen finns ett spår av den misstänkta gärningsmannen i form av fingeravtryck eller ansiktsbild och att avtrycket eller bilden är av sådan kvalitet att jämförelse kan ske. Detta begränsar antalet fall där metoden kommer att kunna tillämpas.

Metoden förutsätter att biometriska uppgifter behandlas om personer som varken är misstänkta eller dömda för brott. Migrationsverkets register innehåller också personuppgifter om ett stort antal personer. Att trots detta tillåta att registren används för biometriska jämförelser motiveras av det påtagliga behovet av att klara upp fler allvarliga brott. Förslaget har utformats efter noggranna avvägningar mellan behovet av en effektiv brottsbekämpning och skyddet för enskildas integritet. Metoden ska endast få användas vid allvarlig brottslighet och med stor restriktivitet och först efter att andra mindre ingripande utredningsåtgärder har vidtagits utan att föra utredningen framåt. Sökunderlaget ska begränsas utifrån relevanta sökkriterier utifrån vad som är känt om den misstänkta gärningsmannen, t.ex. utifrån ålder eller kön. Det innebär att en jämförelse alltså inte ska göras mot hela registret utan mot den personkrets som kan anses relevant i det enskilda fallet. Jämförelser enligt förslaget får vidare inte avse uppgifter i registret om barn under 15 år.

På detta sätt begränsas det integritetsintrång som en jämförelse innebär. För att minska risken för diskriminering och felaktig identifiering ska en automatiserad bietrisk jämförelse alltid följas upp av en manuell forensisk analys. Även detta begränsar integritetsintrånget. Polismyndigheten ska även i övrigt vidta de åtgärder som krävs för att skydda personuppgifterna vid behandlingen.

Med de krav som uppställs för att biometriska jämförelser ska få göras anser regeringen att metoden är en nödvändig och proportionerlig åtgärd för att kunna klara upp allvarliga brott där utredningen inte kommer framåt genom andra mindre ingripande åtgärder. Det är därmed också regeringens uppfattning att förslaget innebär en godtagbar inskränkning i rättighetsskyddet.

Dna-baserad släktforskning

Förslaget utgör resultatet av en noga avvägning mellan intresset av att klara upp brott och det intrång i rättighetsskyddet som metoden innebär. Mot denna bakgrund anser regeringen att metoden endast ska få användas vid förundersökning om mord, grov våldtäkt och grov våldtäkt mot barn. Möjligheten att använda en dna-baserad släktforskningsdatabas förenas därutöver med ytterligare krav som markerar att metoden endast ska få användas med stor restriktivitet, bl.a. krävs att åtgärden är av synnerlig vikt för utredningen och

att andra utredningsåtgärder som kan föra utredningen framåt har uttömts. Kravet på restriktivitet är motiverat bl.a. av att det är fråga om en mycket integritetskänslig metod där uppgifter om dna om ett stort antal personer behandlas och att metoden i dagsläget förutsätter att känsliga personuppgifter i form av dna-data förs över till och behandlas i en kommersiell databas i tredjeland. I praktiken kommer användningen av metoden också att begränsas av att det krävs att det i ärendet finns dna-spår av sådan kvalitet att spåret kan användas för jämförelse och av att metoden är mycket kostsam och resurskrävande, vilket innebär att en prioritering kommer att behöva göras mellan olika ärenden där metoden skulle kunna vara till nytta. Det är alltså fråga om en metod som endast kommer att komma i fråga i undantagsfall. Förslaget är noga avvägt utifrån behov och proportionalitet och innebär enligt regeringen ett godtagbart integritetsintrång.

Särskilt om konsekvenser för barn

All lagstiftning som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionens bestämmelser och utifrån principen om barnets bästa.

Förslagen påverkar inte i vilka fall biometriska underlag får tas upp från barn som misstänks för brott före 15 års ålder eller hur sådana underlag får användas. När det gäller straffmyndiga barn är utgångspunkten för förslagen att de även fortsättningsvis ska behandlas på samma sätt som vuxna och att det därför inte ska införas några särskilda bestämmelser som tar sikte på barn som misstänks för brott efter att de har fyllt 15 år. Förslagen om ändringar i regelverken för upptagning av biometriska underlag och om registrering i polisens biometrireger kommer alltså att gälla fullt ut för denna åldersgrupp.

Regeringen gör bedömningen att förslagen sammantaget innebär en rimlig avvägning mellan behovet av en effektiv brottsbekämpning och barnets rätt till skydd för sina grundläggande fri- och rättigheter. Det gäller även med beaktande av barnets rättigheter i barnkonventionen, särskilt barnets skydd mot godtyckliga eller olagliga ingripanden i sitt privat- och familjeliv. Det gäller i synnerhet som det är mycket angeläget att även brott begångna av straffmyndiga barn kan klaras upp, att upplärningen kan ske snabbt och att en negativ utveckling för barnet kan brytas. Det finns i detta avseende anledning att också erinra om att en upptagning av biometriska underlag också kan leda till att ett barn som är misstänkt för ett brott avförs från vidare misstankar.

Tidigare riksdagsbehandling

Den 21 april 2022 föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen om effektivare användning av biometrisk information (bet. 2021/22:JuU44 s. 20 f.). Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2021/22:252).

Regeringens redovisning av riksdagens tillkännagivande

I propositionen uppger regeringen att det tillkännagivande som redovisats ovan är tillgodosett genom regeringens förslag och att tillkännagivandet därmed är slutbehandlat.

Kompletterande information

I propositionen föreslås en ändring i 15 § utlänningsdatalagen (2016:27). Den bestämmelsen anger att Migrationsverket får föra register över fingeravtryck och fotografier som tagits upp med stöd av vissa bestämmelser i utlänningslagen (2005:716). Regeringens förslag till ändring görs mot 15 § utlänningsdatalagen i lydelsen enligt en ännu inte ikraftträd författning, SFS 2022:243. Denna lydelse hänvisar till en annan bestämmelse som inte heller trätt i kraft, 9 kap. 8 h § utlänningslagen, SFS 2022:242.

Såväl SFS 2022:242 som SFS 2022:243 träder i kraft den dag som regeringen bestämmer. Anledningen är att bestämmelserna förutsätter att EU-kommissionen först beslutar om driftsättning av EU:s in- och utresesystem. Förslaget i propositionen utformades utifrån att systemet skulle sättas igång under våren 2025. Justitiedepartementet har upplyst utskottet om att ikraftträdandet av dessa bestämmelser kommer att fördröjas och att de därför inte längre kan förväntas träda i kraft före den 1 juli 2025 när förslagen i den nu aktuella propositionen ska träda i kraft.

Regeringens förslag till ändring i 15 § utlänningsdatalagen behöver därför ändras på så sätt att ändringen i stället görs mot nuvarande lydelse. För att anpassa den ändring i bestämmelsen som riksdagen tidigare beslutat om (prop. 2021/22:81, bet. 2021/22:SfU14, rskr. 2021/22:195, SFS 2022:243) behöver även en ändring göras i lagen (2022:243) om ändring i utlänningsdatalagen. Anpassningarna innebär inte någon ändring i sak i förhållande till förslaget i propositionen.

Motionerna

Förslag till ändringar i utlänningsdatalagen och polisens brottsdatalag

I kommittémotionerna 2024/25:3242 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) yrkande 1 och 2024/25:3256 av Rasmus Ling m.fl. (MP) föreslår motionärerna att riksdagen avslår propositionen i den del som handlar om att det ska vara tillåtet att använda automatiserad ansikts- och fingeravtrycksjämförelse i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier vid förundersökning om vissa allvarliga brott.

Upptagning av biometriska underlag från barn som har fyllt 15 år

Gudrun Nordborg m.fl. (V) anför i kommittémotion 2024/25:3242 yrkande 2 att regeringen bör återkomma med förslag om särskilda bestämmelser för

upptagning av biometriska underlag från barn som har fyllt 15 år och som misstänks för brott.

Brott som kan föranleda jämförelse i Migrationsverkets register

I kommittémotion 2024/25:3253 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att sänka gränsen från fängelse i två år till att fängelse kan följa på brottet för de brott som kan leda till en jämförelse i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier.

Förutsättningar för att använda dna-baserad släktforskning

I kommittémotion 2024/25:3253 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att underlätta sökningen i dna-baserade släktregister.

Användning av biometriregister för realtidskameraövervakning med ansiktsgenkänning

Teresa Carvalho m.fl. (S) begär i kommittémotion 2024/25:3246 att regeringen snarast återkommer till riksdagen med lagförslag som tillgodoser polisens behov av att kunna använda nya biometriregister för realtidskameraövervakning med ansiktsgenkänning.

Pågående arbete med att använda system för bietrisk fjärridentifiering

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1689 av den 13 juni 2024 om harmoniserade regler för artificiell intelligens och om ändring av förordningarna (EG) nr 300/2008, (EU) nr 167/2013, (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 och (EU) 2019/2144 samt direktiven 2014/90/EU, (EU) 2016/797 och (EU) 2020/1828 (förordning om artificiell intelligens) trädde i kraft den 1 augusti 2024.

Artikel 5 i förordningen specificerar vilka användningsområden för AI-system som är förbjudna. Ett sådant användningsområde är bietrisk fjärridentifiering i realtid för brottsbekämpande ändamål (artikel 5.1 h). Artikeln ger dock utrymme för medlemsstaterna att lagstifta om att det för vissa syften och under vissa förutsättningar är tillåtet att göra undantag från ett sådant förbud. Huvudregeln är att användningen i så fall ska föregås av en tillståndsprövning.

I departementspromemorian Förbättrade möjligheter för polisen att använda kamerabevakning (Ds 2024:11) föreslås att Polismyndigheten och Säkerhetspolisen i vissa fall får ges tillstånd att använda system för bietrisk fjärridentifiering i realtid på allmän plats för brottsbekämpningsändamål. I promemorian anges att det krävs ytterligare bestämmelser för att en regel som ger Polismyndigheten och Säkerhetspolisen möjlighet att använda teknik för ansiktsgenkänning i realtid ska kunna träda i kraft. Det är fråga om bl.a.

föreskrifter om vilken eller vilka myndigheter som ska vara marknads-kontrollmyndighet till vilken varje användning av ett system för biometrisk fjärridentifiering i realtid på allmän plats ska anmälas. Promemorian har remitterats och remisstiden gick ut den 16 september 2024. Förslaget, och nödvändiga kompletteringar till detta, bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Biometri och biometriska uppgifter är ett mycket kraftfullt verktyg för att identifiera personer som har begått brott. Som regeringen anför är det regelverk som styr insamling och registrering av biometriska uppgifter inte anpassat till dagens förhållanden, vilket begränsar de möjligheter som finns att effektivt utreda brott med hjälp av biometri. Utskottet anser, i likhet med regeringen, att det finns ett behov av ett regelverk som är bättre anpassat till dagens förhållanden och att de brottsbekämpande myndigheterna behöver ges större möjligheter att samla in och använda biometriska underlag och uppgifter för att identifiera den som begått ett brott. Som framgår ovan har riksdagen också tidigare riktat ett tillkännagivande till regeringen om effektivare användning av biometri. Utskottet ser därför positivt på att regeringen har överlämnat lagförslag som innebär att möjligheterna att använda biometri i brottsbekämpningen utökas.

Enligt utskottet kan förslaget om biometriska jämförelser i Migrationsverkets register inte anses vara för långtgående sett till det behov av en effektiv brottsbekämpning som finns. Som regeringen framhåller ska metoden endast få användas vid allvarlig brottslighet och med stor restriktivitet. Utskottet bedömer också, liksom regeringen, att förslaget är förenligt med grundläggande fri- och rättigheter. Därmed ställer sig utskottet bakom regeringens förslag till ändringar i utlänningsdatalagen och polisens brottsdatalag samt avstyrker motionerna 2024/25:3242 (V) yrkande 1 och 2024/25:3256 (MP). När det gäller utlänningsdatalagen föreslår utskottet dock vissa lagtekniska anpassningar i enlighet med vad som redovisats ovan under rubriken om kompletterande information.

När det gäller lagförslaget i övrigt har det inte väckts några motionsyrkanden. Utskottet anser därför att riksdagen av de skäl som anförts i propositionen även bör anta regeringens lagförslag i övrigt.

Utskottet övergår nu till att behandla de motionsyrkanden som innehåller förslag om tillkännagivanden i frågor som ansluter till lagförslagen.

När det gäller upptagning av biometriska underlag från barn som har fyllt 15 år och som misstänks för brott konstaterar utskottet att regeringen i propositionen framhåller att det alltid ska provas om åtgärden är förenlig med de rättigheter som barn har enligt barnkonventionen. Det betyder bl.a. att de hänsyn som enligt konventionen ska tas till barnets bästa och barnets rätt till integritet måste beaktas vid avvägningen mot det behov som finns av åtgärden. Som regeringen påpekar ska även en helhetsbedömning av om åtgärden är

nödvändig och proportionerlig göras i varje enskilt fall. Utskottet delar regeringens bedömning att det inte finns skäl att införa särskilda bestämmelser om upptagning av biometriska underlag från barn som har fyllt 15 år och som misstänks för brott. Utskottet avstyrker därför motion 2024/25:3242 (V) yrkande 2.

Även i frågan om vilka brott som kan aktualisera en jämförelse i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier delar utskottet regeringens uppfattning. Som regeringen anför bör biometriska jämförelser endast komma i fråga vid utredning om så pass allvarliga brott att behovet av mer effektiva verktyg i brottsbekämpningen väger tyngre än det integritetsintrång som de biometriska jämförelserna innebär för de registrerade. Mot denna bakgrund avstyrks motion 2024/25:3253 (SD) yrkande 1.

Utskottet instämmer vidare i regeringens bedömning om vid vilka brottstyper dna-baserad släktforskning ska få användas. Som regeringen anför rör det sig om en mycket integritetskänslig metod där tillämpningsområdet bör begränsas till ett fåtal mycket allvarliga brottstyper. Utskottet avstyrker därför motion 2024/25:3253 (SD) yrkande 2.

Mot bakgrund av det arbete som pågår anser utskottet vidare att det inte finns skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av det som anförts i motion 2024/25:3246 (S) om att använda nya biometrisk register för realtidskameraövervakning med ansiktigenkänning. Motionsyrkandet avstyrks.

Avslutningsvis har utskottet inte något att invända mot regeringens redovisning av tillkännagivandet.

Reservationer

1. Förslag till ändringar i utlänningsdatalagen och polisens brottsdatalag, punkt 1 (V, MP)

av Gudrun Nordborg (V) och Rasmus Ling (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) avslår regeringens förslag till lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27) i de delar det avser 20 § och antar lagförslaget i övrigt med den ändringen att 15 § ska ha den lydelse som reservanterna föreslår i bilaga 4,

b) avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område i de delar det avser 6 kap. 1 § första stycket 6 och 6 a kap. samt antar lagförslaget i övrigt med den ändringen att

– uttrycket ”6–6 b” i 1 kap. 7 § fjärde stycket ska ersättas med ”6 och 6 b”,

– ordet ”eller” ska införas i 6 kap 1 § första stycket 5 efter ”stycket”,

c) antar utskottets förslag i bilaga 3 till lag om ändring i lagen (2022:243) om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27) i de delar det avser 15 § andra stycket 5 med den ändringen att ordet ”eller” ska införas efter ”område,” samt avslår lagförslaget i övrigt.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:3242 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) yrkande 1 och

2024/25:3256 av Rasmus Ling m.fl. (MP) samt

bifaller delvis proposition 2024/25:37 punkterna 5 och 7.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen bör avslå förslagen till ändringar i utlänningsdatalagen och polisens brottsdatalag i de delar som handlar om att det ska vara tillåtet att använda automatiserad ansikts- och fingeravtrycksjämförelse i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier vid förundersökning om vissa allvarliga brott. Vi utvecklar våra skäl för detta i våra särskilda yttranden 1 respektive 2.

2. Upptagning av biometriska underlag från barn som har fyllt 15 år, punkt 3 (V)

av Gudrun Nordborg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3242 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Det finns ingen särreglering när det gäller upptagning av biometriska underlag från barn och unga som misstänks ha begått brott efter att de har fyllt 15 år. Regeringens förslag innebär alltså att de formella förutsättningarna för upptagning av biometriska underlag kommer att vara uppfyllda om misstanken avser ett brott med fängelse i straffskalan även för barn över 15 år. Förslaget innebär att det blir möjligt att ta upp biometriska underlag från barn och unga även vid mindre allvarlig brottslighet om det finns konkreta omständigheter kring brottet eller den misstänkta person som motiverar att underlag tas upp. Regeringen skriver visserligen i propositionen att andra, mindre ingripande åtgärder alltid ska väljas i första hand när det gäller unga barn. Vidare anges att åtgärder riktade mot barn ska genomföras på ett anpassat sätt som innebär ett så litet obehag som möjligt för barnet och att en proportionalitetsbedömning ska göras i varje enskilt fall.

Jag anser dock att detta inte är en tillräcklig garanti för att bestämmelserna inte kommer att användas i onödan mot barn vid bagatellartad brottslighet. Som Sveriges advokatsamfund anger i sitt remissvar kan det inte anses förenligt med principen om barnets bästa och övriga rättigheter i barnkonventionen att ta upp biometriska underlag från barn vid utredning om bötesbrott. Regeringen bör därför återkomma med förslag om särskilda bestämmelser för upptagning av biometriska underlag från barn som har fyllt 15 år och som misstänks för brott.

3. Brott som kan föranleda jämförelse i Migrationsverkets register, punkt 4 (SD)

av Richard Jomshof (SD), Adam Marttinen (SD), Katja Nyberg (SD) och Pontus Andersson Garpvall (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3253 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Regeringens förslag innebär att tillämpningsområdet för automatiserad ansikts- och fingeravtrycksjämförelse i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier begränsas till bl.a. brott som har fängelse i lägst två år i straffskalan eller till fall där det kan antas att brottets straffvärde överstiger två år. I propositionen anger regeringen att tillämpningsområdet bör begränsas till att endast avse allvarliga brott och att det inte bör vara tillåtet att göra en jämförelse baserat på flerfaldig brottslighet som tillsammans når upp till ett straffvärde om minst två år.

Mycket av den kriminalitet som begås inom ramen för den organiserade brottsligheten har dock karaktären av mängdbrott och enklare former av narkotikabrott. För att bättre kunna bekämpa gängkriminalitet anser vi att gränsen för jämförelse i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier bör vara lägre än vad regeringen föreslår. Vi anser i stället att det ska vara tillräckligt att fängelse kan följa på brottet för att en jämförelse ska få göras.

4. Förutsättningar för att använda dna-baserad släktforskning, punkt 5 (SD)

av Richard Jomshof (SD), Adam Marttinen (SD), Katja Nyberg (SD) och Pontus Andersson Garpvall (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3253 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Det får antas att de personer som av intresse för sin egen släktforskning delat med sig av sin dna-profil till dessa register i huvudsak är hederliga människor. Släktforskningsdatabaser är över huvud taget inte upprättade i ett brottsbeivrande syfte. Vi anser därför att det finns fog för att ställa högre krav för att få söka i dessa register än i sådana som förs av myndigheter i brottsbekämpande syfte. Händelsen där den gärningsman som hade begått ett dubbelmord i Linköping identifierades med hjälp av uppgifter från ett dna-baserat släktregister visar emellertid på den potential för brottsbekämpningen som vilar i dessa plattformar.

Enligt vår mening är det därför otillfredsställande att regeringen föreslår så höga krav för att dna-baserad släktforskning ska få användas. Brottsoffermyndigheten anser att släktforskningsmetoden även borde få användas vid sexualbrott av normalgraden eller vid andra grova brott. Vi delar i stort denna uppfattning och föreslår att kretsen av brott som kan föranleda att metoden används i stället utökas till brott på vilket det är sannolikt att fängelse i två år eller mer kan följa.

5. Användning av biometriregister för realtidskameraövervakning med ansiktsgenkänning, punkt 6 (S)

av Anna Wallentheim (S), Mattias Vepsä (S), Sanna Backeskog (S) och
Lars Isacsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3246 av Teresa Carvalho m.fl. (S).

Ställningstagande

Vi välkomnar förslagen i propositionen men vill samtidigt understryka betydelsen av ytterligare lagändringar för att den fulla potentialen i de nya biometriregistren ska kunna realiseras fullt ut. Det gäller särskilt polisens behov av att i realtid kunna använda registren för att hitta misstänkta personer genom realtidskameraövervakning med ansiktsgenkänning.

Teknikutvecklingen inom området har gått snabbt de senaste åren och det är i dag möjligt att med hjälp av t.ex. automatiserad ansiktsgenkänning, på distans, identifiera en brottsmisstänkt person som passerar en kamera. Enligt vår mening är det uppenbart att sådan realtidsidentifiering vore av stor vikt för de brottsbekämpande myndigheterna, inte minst i samband med terrorattacker

och i arbetet med att bekämpa den växande gängkriminaliteten. Genom sådan övervakning av t.ex. kända platser för nyrekrytering av unga, flygplatser och tågstationer kan fler kriminella identifieras, gripas och lagföras.

I dag saknas tyvärr såväl lagstiftning som polisiär infrastruktur för att i tillräcklig grad, och på ett rättssäkert sätt, realisera potentialen av ett sådant system. Vi anser att regeringen behöver vidta åtgärder för att sjösätta en ny ordning där Polismyndigheten och Säkerhetspolisen kan ansöka om tillstånd för biometrisk fjärridentifiering i realtid. Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med förslag till ett sådant regelverk.

Särskilda yttranden

1. Förslag till ändringar i utlänningsdatalagen och polisens brottsdatalag, punkt 1 (V)

Gudrun Nordborg (V) anför:

Jag anser att det krävs mycket starka skäl för att få använda uppgifter i ett register som upprättats för helt andra ändamål i brottsbekämpande syfte. Om ett sådant förslag ska accepteras måste grundläggande krav på rättssäkerhet, proportionalitet och skydd för den personliga integriteten vara uppfyllda. Regeringens förslag går, som det nu är formulerat, dock alldeles för långt. I synnerhet genom den s.k. straffvärdeventilen som öppnar upp för en oförutserbar och oproportionell användning av bestämmelsen. Även om regeringen anför att det inte finns skäl att hysa farhågor om att biometrisk jämförelser kommer att göras vid bagatellartad brottslighet inom ramen för en europeisk utredningsorder, går det inte att bortse från denna risk. Jag hade möjligen kunnat tänka mig att acceptera ett förslag om en användning av Migrationsverkets register i utredningar om de allra allvarligaste brotten, om dessa var tydligt specificerade i en brottskatalog. Men så är inte fallet och därför kan jag inte stå bakom regeringens förslag i denna del.

2. Förslag till ändringar i utlänningsdatalagen och polisens brottsdatalag, punkt 1 (MP)

Rasmus Ling (MP) anför:

Jag ställer mig frågande till att regeringen har uteslutit passregistret och inte Migrationsverkets register från förslaget – eftersom det i båda fallen bl.a. handlar om register som inte förs för brottsbekämpande ändamål. Även om sökningar i Migrationsverkets register inte träffar lika många personer som sökningar i passregistret gör handlar det om integritetskänsliga sökningar i ett register av ett stort antal personer som varken är dömda eller misstänkta för brott.

Dessutom är automatiserad ansiktsgenkänning ett område som innebär stora risker. Riskerna för felaktig identifiering, där oskyldiga som i normala fall aldrig skulle misstänkas för ett brott dras in i en brottsutredning med stora integritetskränkningar som följd, är inte obetydliga. Att regeringen ger polisen tillgång till Migrationsverkets register innebär vidare att ett stort antal personer, utan konkret brottsmisstanke, pekas ut som potentiellt kriminella. Detta är enligt min mening väldigt kränkande och möjligen traumatiskt för de som drabbas.

Användningen av biometrisk information innebär en kränkning av den personliga integriteten varför det alltid måste göras en avvägning mellan behovet av en effektiv brottsbekämpning och den enskildes rätt till skydd för

sin personliga integritet. I sammanhanget kan det noteras att gängkriminalitet och annan grov brottslighet utgör en relativt liten andel av den totala brottsligheten och att den krets av personer som misstänks för grov brottslighet, särskilt gängrelaterad sådan, är liten. Samtidigt kan regeringens förslag om att göra Migrationsverkets register tillgängligt för polisen förväntas träffa en betydligt större krets.

Jag ställer mig därför tveksam till om behovet av effektiv brottsbekämpning, i denna del, verkligen väger tyngre än den enskildes rätt till skydd för grundläggande fri- och rättigheter. Det är redan i dag möjligt att använda Migrationsverkets fingeravtrycksregister för biometriska jämförelser i brottsutredande syfte. Enligt min mening är den nuvarande regleringen tillräcklig.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:37 Biometri i brottsbekämpningen:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i häkteslagen (2010:611).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27).
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:738) om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32).
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i vägtrafikdatalagen (2019:369).
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter.
12. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlännningar.
13. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:733) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om Ecris-TCN.
14. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:734) om ändring i lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll.
15. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:736) om ändring i fängelselagen (2010:610).
16. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i tullbefogenhetslagen (2024:710).

Följdmotionerna

2024/25:3242 av Gudrun Nordborg m.fl. (V):

1. Riksdagen avslår proposition 2024/25:37 i den del som handlar om att det ska vara tillåtet att använda automatiserad ansikts- och fingeravtrycksjämförelse i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier vid förundersökning om vissa allvarliga brott.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om särskilda bestämmelser för upptagning av biometriska underlag från barn som har fyllt 15 år och som misstänks för brott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:3246 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med lagförslag som tillgodoser polisens behov av att kunna använda det nya biometriregistret för realtidskameraövervakning med ansiktigenkänning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3253 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sänka gränsen från fängelse i två år till att fängelse kan följa på brottet för de brott som kan leda till en jämförelse i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta sökningen i DNA-baserade släktregister och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3256 av Rasmus Ling m.fl. (MP):

Riksdagen avslår proposition 2024/25:37 i den del som handlar om att Polismyndigheten ska få göra automatiserade ansikts- och fingeravtrycksjämförelser i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om rättegångsbalken

dels att 28 kap. 2, 12–12 b, 13 och 14 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken till 28 kap. ska lyda ”Om husrannsakan, genomsökning på distans, kroppsvisitation, kroppsbesiktning och vissa andra åtgärder”,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 28 kap. 12 c, 14 a och 14 b §§, och närmast före 14 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.2 §¹

För *eftersökande* av den som *skall* gripas, anhållas *eller* häktas, hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten eller underkastas kroppsvisitation *eller* kroppsbesiktning får husrannsakan *företas* hos honom, eller hos någon annan om det finns synnerlig anledning att anta att den sökte uppehåller sig där. Detsamma gäller i fråga om en tilltalad som söks för delgivning av stämning eller kallelse till förhandling, om försök till delgivning har misslyckats eller bedöms som utsiktslösa.

För *att söka efter* den som *ska* gripas, anhållas, häktas, hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten eller underkastas kroppsvisitation, kroppsbesiktning *eller upptagning av fingeravtryck och andra underlag som anges i 14 §* får husrannsakan *göras* hos honom *eller henne*, eller hos någon annan om det finns synnerlig anledning att anta att den sökte uppehåller sig där. Detsamma gäller i fråga om en tilltalad som söks för delgivning av stämning eller kallelse till förhandling, om försök till delgivning har misslyckats eller bedöms som utsiktslösa.

12 §²

Den som skäligen *kan misstänkas* för ett brott på vilket fängelse kan följa, får kroppsbesiktigas

1. *för de ändamål som anges i 11 §,*

2. *enligt bestämmelserna i 12 a §,*
eller

Den som *är* skäligen *misstänkt* för ett brott på vilket fängelse kan följa, får kroppsbesiktigas

1. *för att söka efter föremål som kan tas i beslag eller i förvar eller som kan användas för att utföra en genomsökning på distans,*

2. *för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredning om brottet eller om*

¹ Senaste lydelse 1995:637.

² Senaste lydelse 2017:435.

3. för utredning om *hans eller hennes* ålder, om *den* har betydelse för om påföljd får dömas ut eller betydelse för påföljdsfrågan i övrigt.

I den omfattning och för det ändamål som anges i 12 b § får även en annan person än den som skäligen kan misstänkas för ett brott kroppsbesiktigas.

Med kroppsbesiktning avses undersökning av människokroppens yttre och inre samt att prov tas från människokroppen och undersöks. En kroppsbesiktning får inte utföras så att den som undersöks riskerar framtida ohälsa eller skada.

utvidgat förverkande enligt 36 kap. 6 § brottsbalken, eller

3. för utredning om *den misstänktes* ålder, om *åldern* har betydelse för om påföljd får dömas ut eller betydelse för påföljdsfrågan i övrigt.

Bestämmelser om kroppsbesiktning genom prov för dna-analys finns i 12 a–12 c §§.

12 a §³

Kroppsbesiktning genom *tagande av salivprov* får göras på den som skäligen *kan misstänkas* för ett brott *på vilket fängelse kan följa, om syftet är att göra en dna-analys av provet och registrera dna-profilen i det dna-register eller det utredningsregister som förs enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.*

Kroppsbesiktning genom *ett prov för dna-analys* får göras på den som är skäligen *misstänkt* för ett brott *för vilket fängelse ingår i straffskalan*

1. för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredning om brottet eller om *utvidgat förverkande enligt 36 kap. 6 § brottsbalken,*

2. för utredning om *den misstänktes* ålder, om *åldern* har betydelse för om påföljd får dömas ut eller betydelse för påföljdsfrågan i övrigt, eller

3. för att registrera *den misstänktes* dna-profil i ett biometri-register som förs enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

Ett prov för dna-analys ska tas på den som är anhållen eller häktad misstänkt för brott.

Om den misstänktes dna-profil redan finns i ett biometriregister, får ett nytt prov tas endast om det är

³ Senaste lydelse 2018:1700.

av betydelse för utredningen eller om det finns särskilda skäl.

12 b §⁴

Kroppsbesiktning genom tagande av salivprov får göras på annan än den som skäligen kan misstänkas för ett brott, om

1. syftet är att genom en dna-analys av provet underlätta identifiering vid utredning av ett brott på vilket fängelse kan följa, och

2. det finns synnerlig anledning att anta att det är av betydelse för utredningen av brottet.

Analysresultatet får inte jämföras med de dna-profiler som finns registrerade i register över dna-profiler som förs enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område eller i övrigt användas för annat ändamål än det för vilket provet har tagits.

Första stycket gäller inte den som är under 15 år.

Kroppsbesiktning genom ett prov för dna-analys får vid utredning om ett brott för vilket fängelse ingår i straffskalan göras på någon annan än den som är skäligen misstänkt, om det finns synnerlig anledning att anta att det är av betydelse för utredningen om brottet. Detta gäller inte den som är under 15 år.

12 c §

Kroppsbesiktning genom ett prov för dna-analys enligt 12 a och 12 b §§ ska göras genom att salivprov tas. Ett prov för dna-analys enligt 12 a § första stycket 1 och 2 får dock tas på annat sätt om det är av betydelse för utredningen.

13 §⁵

Beträffande kroppsvisitation och kroppsbesiktning skall i tillämpliga delar gälla vad i 3 a, 4, 8 och 9 §§ är föreskrivet om husrannsakan. Är fara i dröjsmål, får kroppsvisitation och kroppsbesiktning beslutas av polisman.

I fråga om kroppsvisitation och kroppsbesiktning gäller i tillämpliga delar det som föreskrivs om husrannsakan i 3 a, 4, 8 och 9 §§. Om det är fara i dröjsmål, får en polisman besluta om kroppsvisitation och kroppsbesiktning. Ett beslut om att ta prov för dna-analys enligt 12 a § första stycket 3 får även fattas av Polismyndigheten.

⁴ Senaste lydelse 2018:1700. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

⁵ Senaste lydelse 2005:878.

Förrättning, som är av mera väsentlig omfattning, skall verkställas inomhus och i avskilt rum. *Verkställs den* av någon annan än en läkare, skall såvitt möjligt ett av förrättningsmannen anmodat trovärdigt vittne närvara. Blodprov får inte tas av någon annan än en läkare eller en legitimerad sjuksköterska. Annan mera ingående undersökning får utföras endast av läkare.

Kroppsvisitation eller kroppsbesiktning av en kvinna får inte verkställas eller bevitnas av någon annan än en kvinna, läkare eller legitimerad sjuksköterska. Kroppsvisitation som enbart innebär att föremål som en kvinna har med sig undersöks och kroppsbesiktning som enbart innebär att blodprov, alkoholutandningsprov eller salivprov för *DNA*-analys tas får dock verkställas och bevitnas av en man.

Kroppsvisitation och kroppsbesiktning som är av mera väsentlig omfattning ska verkställas inomhus och i ett avskilt rum eller i ett annat avskilt utrymme som är lämpligt. Om åtgärden utförs av någon annan än en läkare ska den som utför åtgärden se till att ett vittne närvarar, om det är möjligt. Blodprov får inte tas av någon annan än en läkare eller en legitimerad sjuksköterska. Annan mera ingående undersökning får utföras endast av läkare.

Kroppsvisitation eller kroppsbesiktning av en kvinna får inte verkställas eller bevitnas av någon annan än en kvinna, läkare eller legitimerad sjuksköterska. Kroppsvisitation som enbart innebär att föremål som en kvinna har med sig undersöks och kroppsbesiktning som enbart innebär att blodprov, alkoholutandningsprov, salivprov för *dna*-analys eller hårprov tas får dock verkställas och bevitnas av en man.

Upptagning av fingeravtryck och andra underlag

14 §⁶

Av den som är anhållen eller häktad må fotografi och fingeravtryck tagas; han vare ock underkastad annan dylik åtgärd. Vad nu sagts gälle ock annan, om det erfordras för vinnande av utredning om brott, varå fängelse kan följa.

Närmare bestämmelser om åtgärd, som här avses, meddelas av regeringen.

Fingeravtryck, fotografi, video, röstprov och handstilsprov får tas av den som är skäligen misstänkt för ett brott för vilket fängelse ingår i straffskalan

1. för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredning om brottet, eller

2. för att registrera underlagen i ett biometriskt register som förs enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

Avtryck av fot och öra får tas av den som är skäligen misstänkt för ett brott för vilket fängelse ingår i straffskalan för att utröna omstän-

⁶ Senaste lydelse 1974:573.

digheter som kan vara av betydelse för utredning om brottet.

Fingeravtryck och fotografi av ansikte ska tas av den som är anhållen eller häktad misstänkt för brott.

Om ett sådant underlag som avses i första stycket redan finns i ett biometreregister får en ny upptagning göras endast om det är av betydelse för utredningen om brottet eller om det finns särskilda skäl.

Med fingeravtryck avses även handavtryck.

14 a §

Fingeravtryck och andra underlag som anges i 14 § får vid utredning om ett brott för vilket fängelse ingår i straffskalan tas av någon annan än den som är skälig misstänkt, om det finns synnerlig anledning att anta att det är av betydelse för utredningen om brottet.

14 b §

I fråga om upptagning av fingeravtryck och andra underlag enligt 14 och 14 a §§ gäller i tillämpliga delar det som föreskrivs om husrannsakan i 3 a, 4 och 9 §§ och det som föreskrivs om kroppsvisitation och kroppsbesiktning i 13 a § andra och tredje styckena. Om det är fara i dröjsmål, får en polisman besluta om upptagning enligt 14 och 14 a §§. Ett beslut om en upptagning enligt 14 § första stycket 2 får även fattas av Polismyndigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

Härigenom föreskrivs att 36 d och 36 e §§ lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 d §¹

Kroppsbesiktning enligt 36 a eller 36 b § får inte verkställas eller bevitnas av någon annan än en läkare, en legitimerad sjuksköterska eller en person som är av samma kön som den unge. Kroppsbesiktning som enbart innebär att blodprov, alkoholutandningsprov eller salivprov för *DNA*-analys tas på den unge, får dock verkställas eller bevitnas av någon som inte är av samma kön som den unge.

Kroppsbesiktning enligt 36 a eller 36 b § får inte verkställas eller bevitnas av någon annan än en läkare, en legitimerad sjuksköterska eller en person som är av samma kön som den unge. Kroppsbesiktning som enbart innebär att blodprov, alkoholutandningsprov, salivprov för *dna*-analys eller *hårprov* tas på den unge, får dock verkställas eller bevitnas av någon som inte är av samma kön som den unge.

36 e §²

Vid kroppsbesiktning enligt 36 a § ska 28 kap. 12 § *tredje* stycket, 13 § första och andra styckena och 13 a § tredje stycket rättegångsbalken gälla.

Vid kroppsbesiktning enligt 36 b § ska 28 kap. 3 a och 9 §§, 12 § *tredje* stycket andra meningen, 13 § andra stycket och 13 a § tredje stycket rättegångsbalken gälla i tillämpliga delar.

Vid kroppsbesiktning enligt 36 a § ska 28 kap. 12 § *andra* stycket, 13 § första och andra styckena och 13 a § tredje stycket rättegångsbalken gälla i *tillämpliga delar*.

Vid kroppsbesiktning enligt 36 b § ska 28 kap. 3 a och 9 §§, 12 § *andra* stycket andra meningen, 13 § andra stycket och 13 a § tredje stycket rättegångsbalken gälla i tillämpliga delar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2010:478.

² Senaste lydelse 2023:312.

3 Förslag till lag om ändring i häkteslagen (2010:611)

Härigenom föreskrivs att det i häkteslagen (2010:611) ska införas en ny paragraf, 4 kap. 13 §, och närmast före 4 kap. 13 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

Vissa åtgärder enligt rättegångsbalken

13 §

I 28 kap. 12 a och 14 §§ rättegångsbalken finns bestämmelser om att prov för dna-analys, fingeravtryck och fotografi av ansikte ska tas av den som är anhållen eller häktad misstänkt för brott.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §²

En dna-profil som har tagits fram under utredning av brott och som inte kan hänföras till en identifierbar person får vid ett tillfälle jämföras med dna-profiler i elimineringsdatabasen. Jämförelsen ska göras innan jämförelse görs med andra dna-profiler i *de dna-register som regleras i 5 kap. lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.*

En dna-profil från prov som har tagits med stöd av 28 kap. rättegångsbalken får vid ett tillfälle jämföras med dna-profiler i elimineringsdatabasen. Om dna-profilen avser en misstänkt ska jämförelsen göras innan profilen läggs in i det *utredningsregister* eller det *dna-register som regleras i 5 kap. lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.*

En dna-profil som har tagits fram för att kvalitetssäkra den forensiska verksamheten med dna-analyser och som inte hänför sig till brottsutredande verksamhet får jämföras med dna-profiler i elimineringsdatabasen.

En dna-profil som har tagits fram under utredning av *ett* brott och som inte kan hänföras till en identifierbar person får vid ett tillfälle jämföras med dna-profiler i elimineringsdatabasen. Jämförelsen ska göras innan jämförelse görs med andra dna-profiler i *biometriskregister* som *förs enligt* lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

En dna-profil från prov som har tagits med stöd av 28 kap. rättegångsbalken får vid ett tillfälle jämföras med dna-profiler i elimineringsdatabasen. Om dna-profilen avser en misstänkt ska jämförelsen göras innan profilen läggs in i det *biometriskregister över misstänkta* eller det *biometriskregister över dömda* som *förs enligt* lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2014:600.

² Senaste lydelse 2018:1709.

5 Förslag till lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27)

Härigenom föreskrivs att 15 och 20 §§ utlänningsdatalagen (2016:27) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:243

Föreslagen lydelse

15 §

Migrationsverket får föra separata register över fingeravtryck och fotografier som tas med stöd av 9 kap. 8 och 8 h §§ utlänningslagen (2005:716).

Med begränsning av de ändamål som annars gäller enligt 11 och 13 §§ får uppgifter om fingeravtryck eller fotografier i registren användas endast

1. vid prövning av ansökningar om uppehållstillstånd där skäl som anges i 4 kap. 1–2 a §§ utlänningslagen åberopas,

2. i ärenden om avvisning och utvisning,

3. i testverksamhet,

4. om det behövs för att kontrollera identiteten av en person på ett fotografi som kommit in till Migrationsverket,

5. om det behövs för att Migrationsverket ska kunna kontrollera ett fingeravtryck mot *fingeravtrycks- och signalementsregister* som *Polismyndigheten* för enligt 5 kap. 11 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, *eller*

6. vid kontroll av utlännningar under vistelsen i Sverige.

5. om det behövs för att Migrationsverket ska kunna kontrollera ett fingeravtryck mot *biometriregister* som *förs* enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,

6. vid kontroll av utlännningar under vistelsen i Sverige, *eller*

7. om det behövs för att Polismyndigheten ska kunna jämföra fingeravtryck eller fotografier i registren enligt 6 a kap. lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela

1. ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i registren över fingeravtryck och fotografier, och

2. föreskrifter om gallring.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*20 §¹

Polismyndigheten har rätt att ta del av personuppgifter som Migrationsverket behandlar enligt 11 eller 15 § vid direktåtkomst enligt 19 §. Säkerhetspolisen och utlandsmyndigheterna har motsvarande rätt att vid direktåtkomst ta del av uppgifter som Migrationsverket behandlar enligt 11 §.

Migrationsverket ska på begäran av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller en utlandsmyndighet lämna ut personuppgifter som verket behandlar enligt 11 § 1 eller 2. Migrationsverket ska också på begäran av Polismyndigheten lämna ut personuppgifter som verket behandlar enligt 15 § andra stycket 1, 2, 5 eller 6.

Migrationsverket ska på begäran av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller en utlandsmyndighet lämna ut personuppgifter som verket behandlar enligt 11 § 1 eller 2. Migrationsverket ska också på begäran av Polismyndigheten lämna ut personuppgifter som verket behandlar enligt 15 § andra stycket 1, 2, 5, 6 eller 7.

Om det finns skäl för det ska Migrationsverket på eget initiativ lämna uppgifter som avses i andra stycket andra meningen till Polismyndigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2021:391.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1–4 §§ och 10 kap. 1 och 2 §§ lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §¹

Vid samarbete enligt Prüm-rådsbeslutet får ett utländskt kontaktställe medges direktåtkomst till referensuppgifter i de svenska registren över dna-profiler.

Efter en överenskommelse mellan Sverige och en annan stat får kontaktstället i den andra staten göra en automatisk jämförelse mellan sina oidentifierade dna-profiler och referensuppgifter i de svenska registren över dna-profiler.

Första och andra styckena gäller endast de register över dna-profiler som regleras i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

Vid samarbete enligt Prüm-rådsbeslutet får ett utländskt kontaktställe medges direktåtkomst till referensuppgifter om dna-profiler i de svenska biometriregistren.

Efter en överenskommelse mellan Sverige och en annan stat får kontaktstället i den andra staten göra en automatisk jämförelse mellan sina oidentifierade dna-profiler och referensuppgifter om dna-profiler i de svenska biometriregistren.

Första och andra styckena gäller endast de biometriregister som förs enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

2 §

Vid en förundersökning eller en annan utredning som handläggs enligt bestämmelserna i 23 kap. rättegångsbalken får det svenska kontaktstället i enskilda fall genom direktåtkomst söka uppgifter i en annan stats dna-register. Uppgifter får behandlas endast i den utsträckning den andra staten tillåter det och om behandlingen i motsvarande fall hade varit tillåten i de svenska registren över dna-profiler.

Efter en överenskommelse mellan Sverige och en annan stat får det svenska kontaktstället, i syfte att utreda brott, göra en automatisk jämförelse mellan dna-profiler i

Vid en förundersökning eller en annan utredning som handläggs enligt 23 kap. rättegångsbalken får det svenska kontaktstället i enskilda fall genom direktåtkomst söka uppgifter i en annan stats dna-register. Uppgifter får behandlas endast i den utsträckning den andra staten tillåter det och om behandlingen i motsvarande fall hade varit tillåten i de svenska biometriregistren.

Efter en överenskommelse mellan Sverige och en annan stat får det svenska kontaktstället, i syfte att utreda brott, göra en automatisk jämförelse mellan dna-profiler i biometriregistret över spår och

¹ Senaste lydelse 2018:1714.

spårregistret och referensuppgifter i den andra statens dna-register. referensuppgifter i den andra statens dna-register.

3 §²

Vid samarbete enligt Prüm-rådsbeslutet får ett utländskt kontaktställe medges direktåtkomst till referensuppgifter i svenska *fingeravtrycksregister* som förs *med stöd av* lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

Vid samarbete enligt Prüm-rådsbeslutet får ett utländskt kontaktställe medges direktåtkomst till referensuppgifter *om fingeravtryck* i svenska *biometrireger* som förs *enligt* lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

4 §³

I syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda brott får det svenska kontaktstället i enskilda fall genom direktåtkomst söka uppgifter i en annan stats fingeravtrycksregister. Uppgifter får behandlas endast i den utsträckning den andra staten tillåter det och om behandlingen i motsvarande fall hade varit tillåten i svenska *fingeravtrycksregister* som förs *med stöd av* lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

I syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda brott får det svenska kontaktstället i enskilda fall genom direktåtkomst söka uppgifter i en annan stats fingeravtrycksregister. Uppgifter får behandlas endast i den utsträckning den andra staten tillåter det och om behandlingen i motsvarande fall hade varit tillåten i svenska *biometrireger* som förs *enligt* lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

Det svenska kontaktstället ansvarar för att kontrollera om det mottagna fingeravtrycket stämmer överens med det fingeravtryck sökningen avsåg.

10 kap.

1 §⁴

Vid samarbete enligt avtalet med USA får ett amerikanskt kontaktställe medges direktåtkomst till referensuppgifter i svenska *fingeravtrycksregister* som förs *med stöd av* lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

Vid samarbete enligt avtalet med USA får ett amerikanskt kontaktställe medges direktåtkomst till referensuppgifter *om fingeravtryck* i svenska *biometrireger* som förs *enligt* lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

² Senaste lydelse 2018:1714.

³ Senaste lydelse 2018:1714.

⁴ Senaste lydelse 2018:1714.

2 §⁵

På begäran av behöriga myndigheter får ett svenskt kontaktställe i enskilda fall genom direktåtkomst söka uppgifter i amerikanska fingeravtrycksregister i syfte att utreda ett brott för vilket det enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i mer än ett år. Detsamma gäller om sökningen görs i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar ett sådant brott.

Uppgifter får behandlas endast om behandlingen i motsvarande fall hade varit tillåten i svenska *fingeravtrycksregister* som förs *med stöd av* lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Uppgifter får behandlas endast om behandlingen i motsvarande fall hade varit tillåten i svenska *biometrireger* som förs *enligt* lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Det svenska kontaktstället ansvarar för att kontrollera om det mottagna fingeravtrycket stämmer överens med det fingeravtryck sökningen avsåg.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

⁵ Senaste lydelse 2018:1714.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område¹

dels att 5 kap. ska upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 7 §, 2 kap. 9, 10 och 12 §§, 4 kap. 1 §, 6 kap. 1 och 5 §§ och 7 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya kapitel, 5 kap., 6 a kap. och 6 b kap., och en ny paragraf, 1 kap. 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 a §

Lagen gäller i tillämpliga delar även när Polismyndigheten behandlar uppgifter om avlidna personer enligt 5 kap. 3, 4 och 7 §§.

7 §

I detta kapitel och i 2 kap. finns allmänna bestämmelser om behandling av personuppgifter. I 4 kap. finns bestämmelser om längsta tid för behandling av personuppgifter.

För personuppgifter som görs eller har gjorts gemensamt tillgängliga gäller även 3 kap.

För personuppgifter som behandlas i *register över dna-profiler, fingeravtrycks- och signalementsregister*, penningtvättsregister, det internationella registret och tillträdesförbudsregistret, gäller 5 kap. i stället för 3 och 4 kap.

I 6 kap. finns bestämmelser om Polismyndighetens behandling av personuppgifter för forensiska ändamål. Vid sådan behandling gäller 6 kap. i stället för 2–4 kap.

För personuppgifter som behandlas i *biometrireger*, penningtvättsregister, det internationella registret och tillträdesförbudsregistret, gäller 5 kap. i stället för 3 och 4 kap.

I 6–6 b kap. finns bestämmelser om Polismyndighetens behandling av personuppgifter för forensiska ändamål. Vid sådan behandling gäller *dessa* kapitel i stället för 2–4 kap.

I 7 kap. finns bestämmelser om administrativa sanktionsavgifter, skadestånd och överklagande.

¹ Senaste lydelse av
5 kap. 12 § 2022:709
5 kap. 15 § 2022:738
5 kap. 16 § 2022:709
5 kap. 22 § 2022:615.

2 kap.**9 §²**

Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av uppgifter om huruvida personer förekommer i sådana register över dna-profiler som regleras i 5 kap., om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har enligt 4 § lagen (2024:461) om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket. Denna rätt inskränks inte av vad som anges i 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

10 §

Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som behandlas i fingeravtrycks- och signalementsregister enligt 5 kap., om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177). Migrationsverket har motsvarande rätt att ta del av personuppgifter som behandlas i fingeravtrycks- och signalementsregister, om verket behöver uppgifterna för att kontrollera fingeravtryck som tagits där.

Migrationsverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av uppgifter i biometriregister som förs enligt 5 kap., om verket behöver uppgifterna för att kontrollera fingeravtryck som tagits där.

12 §

Personuppgifter får lämnas ut elektroniskt på annat sätt än genom direktåtkomst om det inte är olämpligt.

Elektroniskt utlämnande genom direktåtkomst är tillåtet bara i den elektroniskt utlämnande genom direktåtkomst är tillåtet bara i den

² Senaste lydelse 2024:466 (jfr 2024:651).

utsträckning som anges i 3 kap. 7 § och 5 kap. 10 och 17 §§.

utsträckning som anges i 3 kap. 7 § och 5 kap. 16 §.

4 kap.

1 §

Detta kapitel gäller bara för automatiserad behandling.

Av 2 kap. 17 § första stycket brottsdatalagen (2018:1177) framgår det att personuppgifter inte får behandlas under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

I följande bestämmelser anges hur länge uppgifter som behandlas i särskilda register och i forensisk verksamhet får behandlas:

1. 5 kap. 7 § om uppgifter i register över dna-profiler,

1. 5 kap. 10–15 §§ om uppgifter i biometrireregister,

2. 5 kap. 15 och 16 §§ om uppgifter i fingeravtrycks- och signalsregister,

3. 5 kap. 20 § om uppgifter i penningtvåtsregister,

2. 5 kap. 20 § om uppgifter i penningtvåtsregister,

4. 5 kap. 22 § om uppgifter i det internationella registret,

3. 5 kap. 22 § om uppgifter i det internationella registret,

5. 5 kap. 26 § om uppgifter i tillträdesförbudsregistret, och

4. 5 kap. 26 § om uppgifter i tillträdesförbudsregistret, och

6. 6 kap. 6 § om uppgifter om sådana uppslag som anges i 6 kap. 1 § första stycket 5.

5. 6 kap. 6 § om uppgifter om sådana uppslag som anges i 6 kap. 1 § första stycket 5.

5 kap. Register

Biometrireregister

Rätten att behandla uppgifter i biometrireregister

1 § Polismyndigheten får föra

- ett biometrireregister över misstänkta,
- ett biometrireregister över dömda, och
- ett biometrireregister över spår.

I biometrireregistren får uppgifter behandlas i syfte att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet,
2. utreda eller lagföra brott,
3. fullgöra förpliktelser som följer av internationella åtaganden,
4. underlätta identifiering av avlidna personer, och
5. kontrollera fingeravtryck som Migrationsverket har tagit enligt 9 kap. 8 § utlänningslagen (2005:716).

I lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas finns bestämmelser om elimineringsdatabasen.

Uppgifter i biometrireregistren

2 § Ett biometrireregister får innehålla uppgifter om

1. dna-profiler,
2. fingeravtryck,

3. fotografier,
4. video,
5. röst,
6. handstil, och
7. signalement.

En dna-profil som registreras i biometriregistret över misstänkta eller biometriregistret över dömda får endast ge information om identitet och inte om personliga egenskaper.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att biometriregistren får innehålla namn, personnummer och andra liknande uppgifter som behövs för att identifiera en registrerad person samt ärendeppgifter.

Biometriregistret över misstänkta

3 § Biometriregistret över misstänkta får innehålla uppgifter som anges i 2 § om en person som är skäligen misstänkt för brott och har varit föremål för en åtgärd enligt 28 kap. 12 a eller 14 § rättegångsbalken.

Registret får också innehålla uppgifter om fingeravtryck, fotografier och video som har tagits av en utlänning med stöd av 5 kap. 3 eller 3 a § lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utläningar.

Biometriregistret över dömda

4 § Biometriregistret över dömda får innehålla uppgifter som anges i 2 § om en person som har

1. varit föremål för en åtgärd enligt 28 kap. 12 a eller 14 § rättegångsbalken och som därefter genom en dom som fått laga kraft har dömts för ett brott för vilket fängelse ingår i straffskalan, eller har godkänt ett strafföreläggande avseende ett sådant brott,

2. varit föremål för en åtgärd enligt 8 a § lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll eller 8 kap. 7 a § fängelselagen (2010:610), eller

3. dömts för brott i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen och vars fingeravtrycks- eller signalementsuppgifter har överförts hit med stöd av artikel 4.2 i rådets rambeslut 2009/315/RIF av den 26 februari 2009 om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll.

Sådana uppgifter som avses i första stycket 3 får dock endast behandlas om motsvarande gärning i Sverige har fängelse i ett år eller mer i straffskalan och den som uppgifterna avser vid tidpunkten för gärningen hade fyllt 15 år.

Biometriregistret över spår

5 § Biometriregistret över spår får innehålla uppgifter som anges i 2 § och som avser spår som inte kan härledas till en identifierbar person, om uppgifterna kommit fram i en utredning om brott. Sådana uppgifter får dock inte behandlas om det av omständigheterna vid tidpunkten för insamlingen eller senare framgår att spåret härrör från någon annan än den som kan misstänkas för brottet.

6 § Uppgifter i biometriregistret över spår får jämföras med

1. uppgifter om spår som inte kan härledas till en identifierbar person,
2. uppgifter i biometriregistret över dömda,
3. uppgifter som kan härledas till en person som är skäligen misstänkt för brott, eller
4. uppgifter om fingeravtryck, fotografier och video som tagits med stöd av 5 kap. 3 eller 3 a § lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar.

Uppgifter i biometriregistret över spår får jämföras i andra fall om det är nödvändigt för att fullgöra en internationell överenskommelse som Sverige har tillträtt efter riksdagens godkännande eller om det följer av en unionsrättsakt.

7 § Uppgifter om dna och fingeravtryck som har samlats in från en avliden person vid en rättsmedicinsk undersökning enligt 13 § 1 lagen (1995:832) om obduktion eller en annan förrättning där Rättsmedicinalverket har medverkat vid en undersökning av kroppen får jämföras med uppgifter om dna-profiler och fingeravtryck i biometriregistret över spår, om det pågår en förundersökning om brott som kan antas ha orsakat dödsfallet och jämförelsen är nödvändig för att utreda brottet.

Personuppgifter om andra än skäligen misstänkta

8 § Personuppgifter som härrör från underlag som avses i 28 kap. 12 b och 14 a §§ rättegångsbalken och som har tagits upp under utredningen av ett brott från någon som inte är skäligen misstänkt för brottet får inte jämföras med uppgifter i biometriregistren eller i övrigt behandlas för något annat ändamål än det som underlaget togs upp för.

Förstörande av prov för dna-analys

9 § Ett prov för dna-analys som har tagits med stöd av 28 kap. rättegångsbalken, lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll, fängelselagen (2010:610) eller på begäran av en annan stat, ska förstöras senast sex månader efter det att provet togs.

Längsta tid för behandling

10 § Uppgifter i biometriregistret över misstänkta får inte behandlas längre än tre månader efter det att uppgifterna om den misstanke som ligger till grund för registreringen har gallrats ur misstankeregistret enligt lagen (1998:621) om misstankeregister. Uppgifter om en registrerad person som har avlidit får dock behandlas som längst tio år efter dödsfallet.

11 § Uppgifter i biometriregistret över dömda får inte behandlas längre än tre månader efter det att uppgifterna om den dom, det beslut eller det strafföreläggande som ligger till grund för registreringen har gallrats ur belastningsregistret enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Uppgifter om en registrerad person som har avlidit får dock behandlas som längst tio år efter dödsfallet.

12 § Uppgifter i biometriregistret över spår får inte behandlas längre än trettio år efter registreringen. Uppgifter i registret får dock behandlas sjuttio

år efter registreringen om uppgifterna hänför sig till utredningar om brott som anges i 35 kap. 2 § första stycket brottsbalken.

13 § Uppgifter som behandlas för att fullgöra ett internationellt åtagande får inte behandlas längre än vad som behövs för det ändamålet.

14 § Uppgifter om personer som har lämnat fingeravtryck, fotograferats eller videofilmats med stöd av lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlännningar får inte behandlas längre än tio år efter det att utvisningsbeslutet verkställdes eller upphörde.

15 § Bestämmelsen i 2 kap. 17 § andra stycket brottsdatalagen (2018:1177) gäller inte vid tillämpningen av 10–14 §§.

Direktåtkomst

16 § Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen, Skatteverket och Kriminalvården får för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) medges direktåtkomst till uppgifter i biometriregister.

Personuppgifter om unga lagöverträdare

17 § Personuppgifter som har inhämtats med stöd av 36 § första stycket och 36 a § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare får inte behandlas i biometriregister.

Penningtvätsregister

Rätten att föra register

18 § Polismyndigheten får föra penningtvätsregister. Personuppgifter får behandlas i penningtvätsregister om det behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet

1. där penningtvätt är ett led för att dölja vinning av brott eller brottslig verksamhet, eller
2. som innefattar finansiering av terrorism.

19 § I penningtvätsregister får personuppgifter behandlas som

1. kan antas ha samband med sådan brottslig verksamhet som avses i 18 §,
2. har rapporterats till Polismyndigheten med stöd av lag eller annan författning, eller
3. har lämnats av en utländsk myndighet som i sin stat ansvarar för arbetet med att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet som avses i 18 §.

Längsta tid som personuppgifter får behandlas

20 § Personuppgifter i penningtvätsregister får inte behandlas längre än fem år efter utgången av det kalenderår då den senaste registreringen avseende personens anknytning till brottslig verksamhet gjordes.

Bestämmelsen i 2 kap. 17 § andra stycket brottsdatalagen (2018:1177) gäller inte vid tillämpningen av denna paragraf.

Det internationella registret*Rätten att föra register*

21 § Polismyndigheten får föra ett internationellt register. Personuppgifter i det internationella registret får behandlas om det behövs för handläggningen av ärenden som rör internationellt polisiärt samarbete eller internationellt straffrättsligt samarbete.

Uppgifter om dödsfall, olyckshändelser eller andra liknande händelser i utlandet får också behandlas i det internationella registret, om ärendet rör en fråga som ska handläggas av Polismyndigheten.

Längsta tid som personuppgifter får behandlas

22 § Personuppgifter i det internationella registret får inte behandlas längre än tre år efter utgången av det kalenderår då ärendet som uppgifterna behandlades i avslutades.

Personuppgifter i registret får dock behandlas i fem år efter registreringen om uppgifterna avser en begäran enligt artikel 12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1153 av den 20 juni 2019 om fastställande av bestämmelser för att underlätta användning av finansiell information och andra uppgifter för att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra vissa brott och om upphävande av rådets beslut 2000/642/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Bestämmelsen i 2 kap. 17 § andra stycket brottsdatalagen (2018:1177) gäller inte vid tillämpningen av denna paragraf.

Tillträdesförbudsregistret*Rätten att föra register*

23 § Polismyndigheten får föra ett register med uppgifter om personer som meddelats tillträdesförbud enligt lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang (tillträdesförbudsregistret) i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka överträdelser av tillträdesförbud.

Innehåll i registret

24 § Tillträdesförbudsregistret får innehålla följande uppgifter om en person som har meddelats tillträdesförbud:

1. namn,
2. personnummer eller samordningsnummer,
3. folkbokföringsadress och annan stadigvarande adress,
4. alias,
5. fotografi,
6. anknytning till idrott och idrottsorganisation,
7. omfattningen och giltighetstiden av beslut om tillträdesförbud, och
8. överträdelse av gällande tillträdesförbud.

25 § Polismyndigheten får behandla uppgifter i tillträdesförbudsregistret i syfte att tillhandahålla idrottsorganisationer den information som behövs för att upprätthålla gällande beslut om tillträdesförbud.

Längsta tid som personuppgifter får behandlas

26 § Uppgifter i tillträdesförbudsregistret får endast behandlas så länge tillträdesförbudet gäller.

Bestämmelsen i 2 kap. 17 § andra stycket brottsdatalagen (2018:1177) gäller inte vid tillämpningen av denna paragraf.

Rätten att meddela föreskrifter

27 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

1. omfattningen av direktåtkomst till uppgifter i biometriregister och om behörighet och säkerhet vid sådan åtkomst,

2. tillgången till personuppgifter i penningtvätsregister och det internationella registret, och

3. att personuppgifter i penningtvätsregister, det internationella registret och tillträdesförbudsregistret får behandlas för arkivändamål av allmänt intresse eller vetenskapliga, statistiska eller historiska ändamål under längre tid än vad som anges i 20, 22 och 26 §§.

Första stycket 3 gäller också i fråga om uppgifter i biometriregister enligt 10–14 §§, med undantag för dna-profiler.

6 kap.**1 §**

Vid Nationellt forensiskt centrum får personuppgifter behandlas om det behövs för att

1. sammanställa det underlag i form av insamlade spår eller annat som krävs för att sådana forensiska åtgärder som anges i 2 ska kunna utföras,

2. utföra forensiska analyser, undersökningar eller jämförelser åt den egna myndigheten eller åt Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen, Skatteverket eller allmän domstol,

3. begära forensiska analyser, undersökningar eller jämförelser av eller utföra sådana åtgärder åt

a) Rättsmedicinalverket,

b) ett utländskt forensiskt laboratorium, eller

c) en utländsk brottsbekämpande myndighet eller en mellanfolklig organisation eller ett EU-organ med brottsbekämpande uppgifter,

4. begära forensiska analyser eller undersökningar av andra svenska expertorgan, eller

5. ta fram uppslag i syfte att underlätta arbetet med att förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda och beivra brott, genom att använda resultat från sådana åtgärder som anges i 2 eller i 2 § andra stycket.

4. begära forensiska analyser eller undersökningar av andra svenska expertorgan,

5. ta fram uppslag i syfte att underlätta arbetet med att förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda och beivra brott, genom att använda resultat från sådana åtgärder som anges i 2 eller i 2 § andra stycket,

6. utföra jämförelser enligt 6 a kap., eller

7. använda en dna-baserad släktforskningsdatabas för att utföra jämförelser enligt 6 b kap.

Personuppgifter får också behandlas vid Nationellt forensiskt centrum om det behövs för

1. forskning och statistik, eller
2. kvaliteten i den forensiska verksamheten.

5 §

Sökförbudet i 2 kap. 14 § brottsdatalagen (2018:1177) hindrar inte sökningar i personuppgifter som behandlas i *registren över dna-profiler eller fingeravtrycks- och signalementsregistren*, i syfte att få fram ett urval av personer grundat på uppgifter som rör hälsa eller biometrisk eller genetisk uppgifter.

Sökförbudet i 2 kap. 14 § brottsdatalagen (2018:1177) hindrar inte sökningar i personuppgifter som behandlas i *biometriregister*, i syfte att få fram ett urval av personer grundat på uppgifter som rör hälsa eller biometrisk eller genetisk uppgifter.

6 a kap. Behandling av uppgifter i vissa register som inte förs med stöd av denna lag

1 § Nationellt forensiskt centrum får, efter ett beslut av åklagare, använda automatiserad ansikts- och fingeravtrycksjämförelse för att jämföra ansiktsbilder och fingeravtryck med uppgifter om fingeravtryck och ansiktsbilder som finns i de register över fingeravtryck och fotografier som förs med stöd av 15 § utlänningsdatalagen (2016:27).

En jämförelse får endast göras med uppgifter som finns i registren om personer som har fyllt 15 år.

2 § En jämförelse får göras vid en förundersökning om

1. ett brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år,

2. sabotage enligt 13 kap. 4 § brottsbalken,

3. mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, kapning, sjö- eller luftfartssabotage eller flygplatssabotage enligt 13 kap. 1 §, 3 § första eller andra stycket, 5 a § eller 5 b § brottsbalken, om brottet innefattar sabotage enligt 4 § samma kapitel,

4. olovlig kårverksamhet eller brott mot medborgerlig frihet enligt 18 kap. 4 eller 5 § brottsbalken,

5. spioneri, utlandsspioneri, obehörig befattning med hemlig uppgift, grov obehörig befattning med hemlig uppgift eller olovlig underrättelseverksamhet mot Sverige, mot främmande makt eller mot person enligt 19 kap. 5, 6 a, 7, 8, 10, 10 a eller 10 b § brottsbalken,

6. företagsspioneri enligt 26 § lagen (2018:558) om företagshemligheter, om det finns anledning att anta att gärningen har begåtts på uppdrag av eller har understötts av en främmande makt eller av någon som har agerat för en främmande makt/räkning,

7. deltagande i en terroristorganisation, samröre med en terroristorganisation, finansiering av terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet,

offentlig uppmaning till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet, rekrytering till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet, utbildning för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet eller resa för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet enligt 4 a, 5, 6, 7, 8, 9 eller 10 § terroristbrottslagen (2022:666),

8. försök, förberedelse eller stämpling till ett brott som avses i 1–7, om en sådan gärning är belagd med straff, eller

9. ett annat brott om det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i två år.

3 § En jämförelse får även göras vid en förundersökning om ett sådant brott som kan ligga till grund för en sökning i EU:s gemensamma databas för identitetsuppgifter (CIR)

1. enligt artikel 22 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/817 av den 20 maj 2019 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området gränser och viseringar, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 och (EU) 2018/1861 samt rådets beslut 2004/512/EG och 2008/633/RIF, eller

2. enligt artikel 22 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/818 av den 20 maj 2019 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, asyl och migration och om ändring av förordningarna (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 och (EU) 2019/816.

4 § En jämförelse får göras endast om

1. det finns särskild anledning att anta att det är gärningsmannen som har avsatt fingeravtrycken eller förekommer på ansiktetsbild, och

2. åtgärden är av synnerlig vikt för utredningen.

5 § Sökförbudet i 2 kap. 14 § brottsdatalagen (2018:1177) hindrar inte sökningar enligt detta kapitel i syfte att få fram ett urval av personer grundat på biometrisk data.

6 b kap. Behandling av uppgifter i dna-baserade släktforskningsdatabaser

1 § Nationellt forensiskt centrum får efter ett beslut av åklagare använda en dna-baserad släktforskningsdatabas för att jämföra uppgifter om dna från spår med uppgifter i databasen.

2 § Ett beslut om att använda en dna-baserad släktforskningsdatabas får fattas vid en förundersökning om mord enligt 3 kap. 1 § brottsbalken samt grov våldtäkt eller grov våldtäkt mot barn enligt 6 kap. 1 § tredje stycket eller 4 § tredje stycket brottsbalken, om

1. det finns särskild anledning att anta att dna-spåret kommer från gärningsmannen, och

2. åtgärden är av synnerlig vikt för utredningen och det är uppenbart att syftet med den inte kan uppnås med mindre ingripande åtgärder.

3 § För att en dna-baserad släktforskningsdatabas ska få användas ska Polismyndigheten säkerställa att

1. den som tillhandahåller släktforskningsdatabasen inte behandlar uppgifterna för andra ändamål än att utföra en sådan jämförelse som avses i 1 § åt Polismyndigheten,

2. jämförelsen endast omfattar uppgifter om dna från personer som har medgett att deras uppgifter behandlas för att utreda brott, och

3. den som tillhandahåller släktforskningsdatabasen raderar uppgifterna när Polismyndigheten begär det.

4 § Sökförbudet i 2 kap. 14 § brottsdatalagen (2018:1177) hindrar inte sökningar enligt detta kapitel i syfte att få fram ett urval av personer grundat på genetiska eller biometriska uppgifter.

7 kap.

1 §³

En sanktionsavgift får tas ut av den personuppgiftsansvarige vid överträdelse av bestämmelserna i

1. 2 kap. 1 § om rättsliga grunder för behandling av personuppgifter,

2. 3 kap. 3 och 4 §§ om särskilda upplysningar, eller

3. 4 kap. 2–4, 5 a eller 7–11 §, 3. *någon av* 4 kap. 2–4, 5 a eller 5 kap. 7, 15, 16, 20, 22 eller 26 § 7–11 §§, 5 kap. 10–15, 20, 22 eller 6 kap. 6 § om längsta tid som 26 § eller 6 kap. 6 § om längsta tid personuppgifter får behandlas. som personuppgifter får behandlas.

Sanktionsavgiften ska bestämmas till högst 10 000 000 kronor.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2. En uppgift som vid ikraftträdandet är registrerad i utrednings-, dna-, spår-, fingeravtrycks- eller signalementsregistret med stöd av äldre föreskrifter får föras över till och behandlas i biometrireger som förs enligt 5 kap. i den nya lydelsen. Vid den fortsatta behandlingen av överförda uppgifter tillämpas 5 kap. i den nya lydelsen.

³ Senaste lydelse 2019:435.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:738)
om ändring i lagen (2018:1693) om polisens
behandling av personuppgifter inom
brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 12 och 17 §§ i lydelsen enligt lagen (2022:738) om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska utgå.

9 Förslag till lag om ändring i
kustbevakningslagen (2019:32)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 15 § och rubriken närmast före 3 kap. 15 § kustbevakningslagen (2019:32) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2024:755 *Föreslagen lydelse*

3 kap.

Kroppsvisitera och kroppsbesikta **Kroppsvisitera, kroppsbesikta
och ta fingeravtryck och
andra underlag**

15 §

I fråga om brott som ingår i den direkta brottsbekämpningen har en kustbevakningstjänsteman samma rätt som en polisman att

1. besluta om kroppsvisitation och kroppsbesiktning enligt 28 kap. 13 § första stycket rättegångsbalken, och

2. ta med den som ska kroppsvisiteras eller kroppsbesiktigas till den plats där åtgärden ska genomföras, enligt 28 kap. 13 a § tredje stycket rättegångsbalken.
1. enligt 28 kap. 13 och 14 b §§ rättegångsbalken besluta om kroppsvisitation, kroppsbesiktning och upptagning av fingeravtryck och andra underlag, och

2. enligt 28 kap. 13 a och 14 b §§ rättegångsbalken

a) hålla kvar den som ska kroppsvisiteras, kroppsbesiktigas eller bli föremål för en upptagning av fingeravtryck och andra underlag, och

b) ta med den som ska kroppsvisiteras, kroppsbesiktigas eller bli föremål för en upptagning av fingeravtryck och andra underlag till den plats där åtgärden ska genomföras.

En kustbevakningstjänsteman har samma rätt som en tulltjänsteman att vidta åtgärder enligt 7 kap. 1–3 §§ tullbefogenhetslagen (2024:710).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

10 Förslag till lag om ändring i vägtrafikdatalagen (2019:369)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 9 § vägtrafikdatalagen (2019:369) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

9 §

En personuppgift i form av en fotografisk bild av en enskild som behandlas enligt 7 § får även behandlas när det är nödvändigt för att tillhandahålla en uppgift som behövs i

1. Polismyndighetens, Säkerhetspolisens *eller* Kustbevakningens brottsbekämpande och lagförande verksamhet, eller

2. Polismyndighetens arbete med att upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

1. Polismyndighetens, Säkerhetspolisens, Kustbevakningens *eller Tullverkets* brottsbekämpande och lagförande verksamhet, eller

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 12 § lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

12 §

Det är förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter.

Första stycket hindrar inte att brottsrubriceringar, uppgifter om tillvägagångssätt vid brott eller uppgifter som beskriver en persons utseende används som sökbegrepp.

Första stycket hindrar inte heller sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller uppgifter som rör hälsa, sexualliv eller sexuell läggning, om sökningen är absolut nödvändig för något av de syften som anges i 1 §.

Första stycket hindrar inte heller sökningar i biometrireregister som förs enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område i syfte att få fram ett urval av personer grundat på biometriska uppgifter, om sökningen är absolut nödvändig för något av de syften som anges i 1 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

12 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar

dels att 5 kap. 1, 3, 8, 10 och 28 §§ och rubrikerna närmast före 5 kap. 3, 10 och 28 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 5 kap. 3 a och 28 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

1 §

De tvångsmedel som anges i 2, 3 och 5–7 §§ får användas om ett beslut om utvisning enligt denna lag tills vidare inte kan verkställas på grund av ett beslut om inhibition eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Detta gäller också om ett beslut om avvisning eller utvisning enligt 8 eller 8 a kap. utlänningslagen (2005:716) inte kan verkställas och utlänningen skulle kunna utvisas enligt 2 kap. 1 §.

De tvångsmedel som anges i 2–3 a och 5–7 §§ får användas om ett beslut om utvisning enligt denna lag tills vidare inte kan verkställas på grund av ett beslut om inhibition eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Husrannsakan, genomsökning på distans, kroppsvisitation, kroppsbesiktning, fotografering och fingeravtryck

Husrannsakan, genomsökning på distans, kroppsvisitation, kroppsbesiktning och upptagning av fingeravtryck och andra underlag

3 §

Utlänningen får utsättas för husrannsakan, genomsökning på distans, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning, om det är av betydelse för att klarlägga om

1. utlänningen tillhör eller verkar för en organisation eller grupp som planlägger eller förbereder brott enligt terroristbrottslagen (2022:666) eller om det finns en risk för att utlänningen kan komma att engagera sig i en sådan organisation eller grupp,

2. det finns risk för att utlänningen själv planlägger eller förbereder brott som avses i 1, eller

3. det finns risk för att utlänningen själv eller tillsammans med andra medverkar i eller på annat sätt främjar ett allvarligt brott som rör Sveriges säkerhet.

I sådana fall är det också tillåtet att ta fingeravtryck *av och att fotografera* utlänningen.

I sådana fall är det också tillåtet att ta fingeravtryck, *fotografi och video* av utlänningen.

I fråga om sådana åtgärder gäller i övrigt 28 kap. rättegångsbalken. Det som sägs om den som är skäligen misstänkt ska då i stället avse utlänningen.

3 a §

Om fingeravtryck, fotografi eller video har tagits enligt 3 § andra stycket får Säkerhetspolisen besluta om ny upptagning, om det finns särskilda skäl och om förutsättningarna enligt 3 § är uppfyllda.

8 §

Säkerhetspolisen får hos Migrationsverket ansöka om att en utlänning ska åläggas anmälningsskyldighet enligt 2 § eller en sådan skyldighet tillsammans med ett förbud att lämna vistelseområdet. Ett beslut om sådant tvångsmedel får meddelas om förutsättningarna i 1 § är uppfyllda.

Säkerhetspolisen får hos Migrationsverket även ansöka om godkännande att

1. enligt 10 § besluta om husrannsakan, genomsökning på distans, kroppsvisitation, kroppsbesiktning eller *fotografering eller besluta att ta fingeravtryck*, eller

1. enligt 10 § besluta om husrannsakan, genomsökning på distans, kroppsvisitation, kroppsbesiktning eller *upptagning av fingeravtryck, fotografi eller video*, eller

2. enligt 11 § ansöka om tillstånd till hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation, hemlig övervakning av elektronisk kommunikation, hemlig kameraövervakning eller postkontroll.

Ett godkännande enligt andra stycket 1 och 2 får ges om förutsättningarna i 1, 3 och 5–7 §§ är uppfyllda.

Beslut om husrannsakan, genomsökning på distans, kroppsvisitation, kroppsbesiktning, fotografering och fingeravtryck

Beslut om husrannsakan, genomsökning på distans, kroppsvisitation, kroppsbesiktning och upptagning av fingeravtryck och andra underlag

10 §

Säkerhetspolisen får efter ett godkännande enligt 8 § andra stycket 1, 9 § första stycket 1 eller 16 § tredje stycket besluta om husrannsakan, genomsökning på distans, kroppsvisitation, kroppsbesiktning eller *fotografering eller besluta att ta fingeravtryck*. Ett beslut om sådant tvångsmedel får meddelas om förutsättningarna i 3 § är uppfyllda.

Säkerhetspolisen får efter ett godkännande enligt 8 § andra stycket 1, 9 § första stycket 1 eller 16 § tredje stycket besluta om husrannsakan, genomsökning på distans, kroppsvisitation, kroppsbesiktning eller *upptagning av fingeravtryck, fotografi eller video*. Ett beslut om sådant tvångsmedel får meddelas om förutsättningarna i 3 § är uppfyllda.

Migrationsverket får fotografera och ta fingeravtryck***Migrationsverkets upptagning av fingeravtryck, fotografi och video*****28 §**

När en utlännings rätt att vistas i Sverige handläggs enligt denna lag får Migrationsverket ta fingeravtryck *av och fotografera* utlänningen. Om utlänningen inte samarbetar får Migrationsverket begära hjälp av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen med att verkställa beslutet.

När en utlännings rätt att vistas i Sverige handläggs enligt denna lag får Migrationsverket ta fingeravtryck, *fotografi och video* av utlänningen. Om utlänningen inte samarbetar får Migrationsverket begära hjälp av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen med att verkställa beslutet.

28 a §

Om fingeravtryck, fotografi eller video har tagits enligt 28 § får upptagning göras på nytt om det finns särskilda skäl och endast om förutsättningarna i 28 § är uppfyllda. Om utlänningen inte samarbetar får Migrationsverket begära hjälp av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen med att verkställa beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

13 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:733) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om Ecris-TCN

Härigenom föreskrivs att 7 och 8 §§ lagen (2022:733) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om Ecris-TCN ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:733

Föreslagen lydelse

7 §

Fingeravtryck som behandlas i Polismyndighetens *fingeravtrycksregister* med stöd av 5 kap. 12 § första stycket 2 och 13 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område ska föras in i Ecris-TCN.

Fingeravtryck som behandlas i Polismyndighetens *biometri-register* med stöd av 5 kap. 3 § andra stycket och 4 § 3 lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område ska föras in i Ecris-TCN.

8 §

Ansiktsbilder som behandlas i Polismyndighetens *signalements-register* med stöd av lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område ska föras in i Ecris-TCN.

Ansiktsbilder som behandlas i Polismyndighetens *biometri-register* med stöd av lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område ska föras in i Ecris-TCN.

14 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:734) om ändring i lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll

dels att 8 a och 14 §§ och rubriken närmast före 8 a § i stället för lydelsen enligt lagen (2022:734) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse,

dels att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2022:734) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:734

Föreslagen lydelse

Fingeravtryck

Upptagning av fingeravtryck och andra underlag

8 a §

Vid verkställighet utanför anstalt av en dom på fängelse i sex månader ska Kriminalvården förelägga den dömda att lämna fingeravtryck, om den dömda inte finns i det fingeravtrycksregister som förs av Polismyndigheten enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område. Fingeravtrycken ska lämnas så snart som möjligt efter det att verkställigheten har inletts. Av föreläggandet ska det framgå att beslutet om verkställighet utanför anstalt kan komma att upphävas om föreläggandet inte följs.

Kriminalvården får förelägga den dömda att lämna fingeravtryck på nytt, om det finns särskilda skäl.

Fingeravtrycken ska tas av Polismyndigheten.

Vid verkställighet utanför anstalt av en dom på fängelse ska Kriminalvården förelägga den dömda att inställa sig för upptagning av fingeravtryck, salivprov för dna-analys och fotografi av ansikte om sådana uppgifter om den dömda inte finns i biometriregister som förs enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område. Upptagningen ska göras så snart som möjligt efter det att verkställigheten har inletts. Av föreläggandet ska det framgå att beslutet om verkställighet utanför anstalt kan komma att upphävas om föreläggandet inte följs.

Kriminalvården får förelägga den dömda att inställa sig för sådan upptagning på nytt, om det finns särskilda skäl.

Upptagningen ska utföras av Polismyndigheten.

14 §

Beslutet om verkställighet utanför anstalt ska upphävas, om den elektroniska kontroll som avses i 3 § annat än tillfälligt blir omöjlig att upprätthålla. Vistelse på sjukhus eller därmed jämförlig inrättning ska dock inte leda till att ett beslut om verkställighet utanför anstalt upphävs.

Beslut om verkställighet utanför anstalt ska upphävas om den dömda

1. åsidosätter sina skyldigheter enligt denna lag eller enligt en föreskrift som meddelats med stöd av lagen och det som ligger honom eller henne till last inte är av mindre betydelse,

2. begär att så ska ske,

3. inte följer föreläggandet att påbörja verkställigheten eller, när verkställigheten ska påbörjas, är häktad eller intagen i kriminalvårdsanstalt av någon annan anledning än för verkställighet av det straff som beslutet avser,

4. innan verkställigheten har påbörjats, antingen döms på nytt till fängelse eller får villkorligt medgiven frihet förverkad enligt 26 kap. 19 § eller 34 kap. 5 § brottsbalken på sådan tid att han eller hon ska avtjäna fängelse i mer än etthundraåttio dagar, eller

5. inte följer ett föreläggande enligt 8 a § att lämna fingeravtryck.

5. inte följer ett föreläggande enligt 8 a § att *inställa sig för upptagning av fingeravtryck, salivprov för dna-analys eller fotografi av ansikte.*

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2. *Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om verkställighet som pågår vid ikraftträdandet.*

15 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:736) om ändring i fängelselagen (2010:610)

Härigenom föreskrivs i fråga om fängelselagen (2010:610)

dels att 8 kap. 7 a § och rubriken närmast före 8 kap. 7 a § i stället för lydelsen enligt lagen (2022:736) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse,

dels att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2022:736) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:736

Föreslagen lydelse

8 kap.

Fingeravtryck

Upptagning av fingeravtryck och andra underlag

7 a §

Fingeravtryck av en intagen ska tas vid verkställighet av en dom eller ett beslut på fängelse i lägst sex månader, om den intagne inte finns i det fingeravtrycksregister som förs av Polismyndigheten enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område. Fingeravtrycken ska tas så snart som möjligt efter det att verkställigheten har inletts.

Fingeravtryck av den intagne får tas på nytt, om det finns särskilda skäl.

Fingeravtrycken ska tas av Kriminalvården eller, om det är lämpligare, Polismyndigheten. Om Kriminalvården tar fingeravtryck ska fingeravtrycken och de biometriska data som tas fram ur dessa förstöras av Kriminalvården omedelbart efter det att fingeravtrycken har tagits emot av Polismyndigheten.

Fingeravtryck, salivprov för dna-analys och fotografi av ansikte ska tas av en intagen vid verkställighet av en dom eller ett beslut på fängelse, om sådana uppgifter om den intagne inte finns i biometriregister som förs enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område. Upptagningen ska göras så snart som möjligt efter det att verkställigheten har inletts.

Fingeravtryck, salivprov för dna-analys och fotografi av ansikte får tas på nytt, om det finns särskilda skäl.

Upptagningen ska utföras av Kriminalvården eller, om det är lämpligare, Polismyndigheten. Om Kriminalvården utför upptagningen ska underlagen och de biometriska uppgifter som tas fram ur dessa förstöras av Kriminalvården omedelbart efter det att underlagen har tagits emot av Polismyndigheten.

Bestämmelserna gäller inte vid verkställighet av beslut om förvandling av böter enligt bötesverkställighetslagen (1979:189) i de fall förvandlingsstraffet endast avser brott där fängelse inte ingår i straff-

skalan. Bestämmelserna gäller inte heller vid verkställighet av beslut om förvandling av vite enligt den lagen.

Denna lag träder i kraft den *dag* som regeringen bestämmer.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om verkställighet som pågår vid ikraftträdandet.

16 Förslag till lag om ändring i tullbefogenhetslagen (2024:710)

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 20 § och rubriken närmast före 8 kap. 20 § tullbefogenhetslagen (2024:710) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2024:710

Föreslagen lydelse

8 kap.

Kroppsvisitation och kroppsbesiktning

Kroppsvisitation, kroppsbesiktning och upptagning av fingeravtryck och andra underlag

20 §

En tulltjänsteman har samma rätt som en polisman att

1. enligt 28 kap. 13 § rättegångsbalken besluta om kroppsvisitation och kroppsbesiktning, och

2. enligt 28 kap. 13 a § rättegångsbalken

a) hålla kvar den som ska kroppsvisiteras eller kroppsbesiktigas, och

b) ta med den som ska kroppsvisiteras eller kroppsbesiktigas till den plats där åtgärden ska genomföras.

1. enligt 28 kap. 13 och 14 b §§ rättegångsbalken besluta om kroppsvisitation, kroppsbesiktning och upptagning av fingeravtryck och andra underlag, och

2. enligt 28 kap. 13 a och 14 b §§ rättegångsbalken

a) hålla kvar den som ska kroppsvisiteras, kroppsbesiktigas eller bli föremål för en upptagning av fingeravtryck och andra underlag, och

b) ta med den som ska kroppsvisiteras, kroppsbesiktigas eller bli föremål för en upptagning av fingeravtryck och andra underlag till den plats där åtgärden ska genomföras.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

1. Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27)

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

15 §¹

Migrationsverket får föra separata register över fingeravtryck och fotografier som tas med stöd av 9 kap. 8 § utlänningslagen (2005:716).

Med begränsning av de ändamål som annars gäller enligt 11 och 13 §§ får uppgifter om fingeravtryck eller fotografier i registren användas endast

1. vid prövning av ansökningar om uppehållstillstånd där skäl som anges i 4 kap. 1–2 a §§ utlänningslagen åberopas,

2. i ärenden om avvisning och utvisning,

3. i testverksamhet,

4. om det behövs för att kontrollera identiteten av en person på ett fotografi som kommit in till Migrationsverket,

5. om det behövs för att Migrationsverket ska kunna kontrollera ett fingeravtryck mot *fingeravtrycks- och signalementsregister* som *Polismyndigheten* för enligt 5 kap. 11 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, *eller*

6. vid kontroll av utlänningar under vistelsen i Sverige.

5. om det behövs för att Migrationsverket ska kunna kontrollera ett fingeravtryck mot *biometriregister* som *förs* enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,

6. vid kontroll av utlänningar under vistelsen i Sverige, *eller*

7. om det behövs för att Polismyndigheten ska kunna jämföra fingeravtryck eller fotografier i registren enligt 6 a kap. lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela

1. ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i registren över fingeravtryck och fotografier, och

2. föreskrifter om gallring.

¹ Senaste lydelse 2021:391.

2. Förslag till lag om ändring i lagen (2022:243) om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27)

Härigenom föreskrivs att 15 § utlänningsdatalagen (2016:27) i stället för lydelsen enligt lagen (2022:243) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:243

Utskottets förslag

15 §

Migrationsverket får föra separata register över fingeravtryck och fotografier som tas med stöd av 9 kap. 8 och 8 h §§ utlänningslagen (2005:716).

Med begränsning av de ändamål som annars gäller enligt 11 och 13 §§ får uppgifter om fingeravtryck eller fotografier i registren användas endast

1. vid prövning av ansökningar om uppehållstillstånd där skäl som anges i 4 kap. 1–2 a §§ utlänningslagen åberopas,
2. i ärenden om avvisning och utvisning,
3. i testverksamhet,
4. om det behövs för att kontrollera identiteten av en person på ett fotografi som kommit in till Migrationsverket,

5. om det behövs för att Migrationsverket ska kunna kontrollera ett fingeravtryck mot *fingeravtrycks- och signalementsregister* som *Polismyndigheten* för enligt 5 kap. 11 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, *eller*

6. vid kontroll av utlänningar under vistelsen i Sverige.

5. om det behövs för att Migrationsverket ska kunna kontrollera ett fingeravtryck mot *biometriregister* som *förs* enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,

6. vid kontroll av utlänningar under vistelsen i Sverige, *eller*

7. om det behövs för att *Polismyndigheten* ska kunna jämföra fingeravtryck eller fotografier i registren enligt 6 a kap. lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela

1. ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i registren över fingeravtryck och fotografier, och
2. föreskrifter om gallring.

BILAGA 4

Reservanternas lagförslag

Reservation 1 (förslagspunkt 1)

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27)

*Nuvarande lydelse**Reservanternas lagförslag*15 §¹

Migrationsverket får föra separata register över fingeravtryck och fotografier som tas med stöd av 9 kap. 8 § utlänningslagen (2005:716).

Med begränsning av de ändamål som annars gäller enligt 11 och 13 §§ får uppgifter om fingeravtryck eller fotografier i registren användas endast

1. vid prövning av ansökningar om uppehållstillstånd där skäl som anges i 4 kap. 1–2 a §§ utlänningslagen åberopas,
2. i ärenden om avvisning och utvisning,
3. i testverksamhet,

4. om det behövs för att kontrollera identiteten av en person på ett fotografi som kommit in till Migrationsverket,

5. om det behövs för att Migrationsverket ska kunna kontrollera ett fingeravtryck mot *fingeravtrycks- och signalementsregister* som *Polismyndigheten* för enligt 5 kap. 11 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, eller

6. vid kontroll av utlänningar under vistelsen i Sverige.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela

1. ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i registren över fingeravtryck och fotografier, och

2. föreskrifter om gallring.

5. om det behövs för att Migrationsverket ska kunna kontrollera ett fingeravtryck mot *biometrireger* som *förs* enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, eller

¹ Senaste lydelse 2021:391.